

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Σχολή Οικονομικών Επιστημών
Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και
Τεχνολογίας

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

«Κοινωνικοψυχολογικές διαστάσεις της παγκόσμιας
ειρήνης και η σύνδεσή της με τον αθλητισμό με έμφαση
στο ολυμπιακό ιδεώδες.»

Ζαρκοδήμου Θωμά Α.Μ.: DN12149

(υποβλήθηκε στο Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας –
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας)

KOZANH 2022

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

**Σχολή Οικονομικών Επιστημών
Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και
Τεχνολογίας**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**«Κοινωνικοψυχολογικές διαστάσεις της
παγκόσμιας ειρήνης και η σύνδεσή της με
τον αθλητισμό με έμφαση στο ολυμπιακό
ιδεώδες.»**

Ζαρκοδήμου Θωμαή Α.Μ.: DN12149

Επιβλέπων Καθηγητής:

Δρ. Σερδάρης Παναγιώτης

«ΔΗΛΩΣΗ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ
ΕΥΘΥΝΗΣ»

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία είτε βάσει επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός που σημαίνει αποτυχία στην Διπλωματική Εργασία μου και κατά συνέπεια αποτυχία απόκτησης του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η εργασία μου προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι, αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας.

Όνομα & Επώνυμο Συγγραφέα :

ΘΩΜΑΗ ΖΑΡΚΟΔΗΜΟΥ

Υπογραφή:

ΘΩΜΑΗ ΖΑΡΚΟΔΗΜΟΥ

Ημερομηνία: 27/04/2022

Ευχαριστίες

Η Παρούσα πτυχιακή εργασία συγγράφηκε στα πλαίσια της απόκτησης πτυχίου από το τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στην Κοζάνη.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή μου, Δρ. Σερδάρη Παναγιώτη, που υπήρξε αρωγός στην προσπάθειά μου και χωρίς την βοήθεια του δεν θα μπορούσα να ολοκληρώσω την εργασία μου. Αλλά και όλους τους καθηγητές μου, που όλα αυτά τα χρόνια στάθηκαν πολύτιμοι αρωγοί όχι μόνο της ακαδημαϊκής μου πορείας αλλά και της προσπάθειάς μου για την κατάκτηση της αυτοπραγμάτωσης μέσω της ολοκλήρωσης της προσωπικότητάς μου.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου που με βοήθησε με κάθε κόστος, οικονομικό και ψυχολογικό, να αποπερατώσω τις σπουδές μου στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, όπως επίσης και τους συμφοιτητές μου με τους οποίους μοιραστήκαμε τις προσπάθειές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	6
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ	9
1.1 Εννοιολογική προσέγγιση του όρου «ειρήνη»	9
1.2 Εθνική και παγκόσμια ειρήνη.....	13
1.3 Κοινωνικές διαστάσεις της ειρήνης	15
1.4 Ψυχολογικές διαστάσεις της ειρήνης.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: ΕΙΡΗΝΗ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ...	19
2.1 Αρχές και ήθος του αθλητισμού και κοινωνική εξέλιξη	19
2.2 Συνεισφορά του αθλητισμού στην παγκόσμια ομόνοια	21
2.3 Συμβολή του αθλητισμού στην άρση της νεανικής εγκληματικότητας	24
2.4 Κοινωνιολογία και αθλητισμός.....	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΙΔΕΩΔΕΣ	36
3.1 Εννοιολογική προσέγγιση.....	36
3.2 Ιστορική αναδρομή.....	38
3.3 Ολυμπισμός και προώθηση ειρήνης.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο: ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	45
4.1. Μελέτες περιπτώσεων ολυμπιακού ιδεώδους και συνεισφορά στην παγκόσμια ειρήνη και αθλητών προτύπων.....	45
4.2. Μελέτες περιπτώσεων εκφυλισμού του ολυμπιακού ιδεώδους και χρήσης του για ιδιοτελείς σκοπούς.....	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	58
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ	60

«Κοινωνικοψυχολογικές διαστάσεις της παγκόσμιας ειρήνης και η σύνδεσή της με τον αθλητισμό με έμφαση στο ολυμπιακό ιδεώδες.»

Περίληψη

Ανέκαθεν οι Ολυμπιακοί Αγώνες και το Ολυμπιακό ιδεώδες αλλά και ο αθλητισμός γενικά αποτέλεσαν ένα σημαντικότατο κεφάλαιο της ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας. Μάλιστα, η ενασχόληση με τον αθλητισμό και η εγκαθίδρυση της Ολυμπιακής εκεχειρίας αποτέλεσε το έναυσμα για τη διαφύλαξη μιας παγκόσμιας ειρήνης. Αλλά εκτός από τις θετικότερες αυτές συνέπειες στη διεθνή ασφάλεια, ο αθλητισμός έχει αποδώσει τα μέγιστα και στην εξέλιξη του ανθρώπου τόσο στην κοινωνική του εξύψωση όσο και στην ψυχολογική του. Η πορεία της ζωής του ατόμου και η εγκαθίδρυση κοινωνικών αξιών και στάσεων ζωής αλλά και η ποιότητα της καθημερινότητάς του στηρίζονται σε μεγάλο ποσοστό στην ενασχόλησή του με τον αθλητισμό και στην έμπρακτη εκδήλωση των ιδεών του αθλητισμού, που ενέπνευσε τους αρχαίους Έλληνες αλλά συνεχίζει να εμπνέει και το παγκόσμιο στερέωμα. Αναμφίβολα λοιπόν ο αθλητισμός συντελεί και στην ατομική αλλά και στην παγκόσμια εξέλιξη και πρόοδο.

Λέξεις κλειδιά: Ολυμπιακοί Αγώνες, Εκεχειρία, ειρήνη, αθλητισμός, διαμόρφωση χαρακτήρα, κοινωνικές και ψυχολογικές προεκτάσεις

«Social and psychological dimensions of world peace and its connection to sports with an emphasis on the Olympic ideal»

Summary

The Olympic Games and the Olympic ideal, as well as sports in general, have always been a very important chapter in Greek and world history. In fact, the involvement in sports and the establishment of the Olympic Truce was the trigger for the preservation of world peace. But apart from these very positive effects on international security and well-being, sport has contributed greatly to the evolution of man, both in his social uplift as long as in his psychological awareness. The course of the individual's life and the establishment of social values and attitudes as well as the quality of his daily life are based to a large extent on his involvement in sports and the practical manifestation of sports ideas, which inspired the ancient Greeks but continues to inspire the global firmament. Undoubtedly, sport contributes to both individual and global development and progress.

Keywords: Olympic Games, Truce, peace, sports, character building, social and psychological extensions

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πορεία της ζωής του ανθρώπου είναι άρρηκτα δεμένη με την έννοια της Ειρήνης και του πολέμου, αφού πολλά χρόνια πέρασαν μέχρι να επέλθει η εξέλιξη του ανθρώπου και η διάκρισή του από τα υπόλοιπα έμβια όντα. Φορέας της εξέλιξης του ανθρώπου ήταν η ικανότητά του να διασφαλίζει την Ειρήνη αλλά και η αδυναμία του να το κάνει πράξη πολλές φορές με αποτέλεσμα να καταλήγει σε πολεμικές συγκρούσεις φτάνοντας στο σημείο να σκοτώνει τους συνανθρώπους του.

Ο άνθρωπος λοιπόν ανέκαθεν προσπαθούσε να ικανοποιεί τόσο τις υλικές του ανάγκες αλλά σαν έλλογο ον προσπαθεί να θέτει υψηλότερους στόχους, όνειρα και φιλοδοξίες και προσπαθεί να κατακτήσει τα υψηλά ιδανικά, ένα από τα οποία είναι η Ειρήνη. Η προσπάθειά του για τη διαφύλαξη της ειρήνης αποτελεί όχι μόνο τη βάση της ευτυχίας του ανθρώπου αλλά και την ζωηφόρο πηγή για την επίτευξη κάθε αγαθού. Η Ειρήνη αποτελεί επίσης ένα αγαθό, το οποίο έχει υψηλή έννοια λόγω των ευγενών ιδεωδών της, αφού η ύπαρξη της Ειρήνης είναι αυτή που μπορεί να εξυψώσει ηθικά και πνευματικά τον άνθρωπο αλλά και να τον εξευγενίζει συναισθηματικά προάγοντας τον ανθρωπισμό του. Η Ειρήνη εξυψώνει τον άνθρωπο καλλιεργώντας και αναπτύσσοντας τις αρετές του, όπως είναι η φιλία, η αλληλεπίδραση, η αλληλοκατανόηση και η συνεργασία με άλλους λαούς αλλά και με τους συνανθρώπους του και διδάσκει το σεβασμό για τη διαφορετικότητα, εξαλείφοντας τις φυλετικές, εθνολογικές και ιδεολογικές αντιθέσεις.

Αποτέλεσε από καταβολής κόσμου και θα συνεχίσει να αποτελεί τη μεγαλύτερη δύναμη που οδηγεί στην πρόοδο, την ευημερία και τον πολιτισμό, εντούτοις παρόλη την αναγνώριση της αξίας της στην ανθρώπινη ιστορία παρατηρούνται πολεμικές συγκρούσεις εξαιτίας των σοβινιστικών και φυλετικών διακρίσεων αλλά και των άνομων επεμβάσεων στα εσωτερικά άλλων χωρών για υπερίσχυση, ιμπεριαλιστικές διαθέσεις, εξαιτίας ιερών πολέμων, γενοκτονιών, εμφύλιων διαμαχών αλλά και κατακτητικών πολέμων με όλα αυτά να εφορμούνται από φιλοδοξίες κάποιων ατόμων αλλά και από άνομα συμφέροντα.

Στη σύγχρονη μάλιστα εποχή, παρά την αναγνώριση της αξίας της ειρήνης, παρατηρείται μία έντονη ποδοπάτηση των ανθρώπινων αξιών παρά τις εκτεταμένες προσπάθειες που γίνονται για τη διαφύλαξη της ειρήνης. Αποτελεί λοιπόν χρέος ολόκληρης της ανθρωπότητας να προσπαθήσει με κάθε τρόπο να διαφυλάξει την Ειρήνη. Ένας από αυτούς τους τρόπους διαφύλαξής της είναι και ο αθλητισμός, ο οποίος καταφέρνει να καλλιεργήσει στους ανθρώπους ευγενή συναισθήματα άμιλλας, συνεργασίας και αλληλεπίδρασης. Σημαντικότετος επίσης παράγοντας της διαφύλαξης της ειρήνης είναι και οι Ολυμπιακοί Αγώνες, οι οποίοι αποτελούν μια παγκόσμια προσπάθεια διαφύλαξης της ομόνοιας και της ειρήνευσης όλων των χωρών του κόσμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

1.1 Εννοιολογική προσέγγιση του όρου «ειρήνη»

Η έννοια της «ειρήνης» έχει απασχολήσει τη βιβλιογραφία σε διεθνές επίπεδο χωρίς να υπάρχει τελικά κάποια κατάληξη που να αφορά τον ορισμό της κι αυτό συμβαίνει γιατί η πλειονότητα των βιβλιογραφικών ανασκοπήσεων επικεντρώνεται στο να εξετάσει την έννοια του πολέμου, προβάλλοντας εκ του αντιθέτου, την έννοια της ειρήνης. Τα Ηνωμένα Έθνη¹ επεχείρησαν να δώσουν έναν ορισμό της έννοιας και την ορίζουν ως εξής:

«ειρήνη είναι οι αξίες και οι στάσεις των λαών, που καλλιεργούν μια κοινωνία που συμβιώνει ειρηνικά, απορρίπτοντας τη βία αλλά παράλληλα εκπονώντας δράσεις που προλαμβάνουν τον πόλεμο και επιλύουν τις διαφωνίες μέσω του γόνιμου διαλόγου και της καλλιέργειας πνεύματος συνεργασίας».

Εικόνα 1.

«Η παγκόσμια ειρήνη», ανακτήθηκε 25/2/2022 από <https://orthoslogos.news/article/pagkosmia-irini-anachoma-sto-endechomeno-megalou-polemou-i-syghrones-diethnis-schesis/>

Οι Galtung και Fischer (2013), υποστηρίζουν ότι η ειρήνη έχει διπλή ερμηνεία, μια θετική και μια αρνητική και συγκεκριμένα η αρνητική της ερμηνεία είναι η απουσία

¹ <https://unric.org/el/%CF%84%CE%B1-%CE%B7%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BD%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1/>, ανακτήθηκε 22/12/2021

πράξεων βίας και φόβου, δηλαδή η περίπτωση κατά την οποία οι χώρες δεν βρίσκονται μεν σε πόλεμο και δεν υποφέρουν από βιαιότητες και συγκρούσεις αλλά επικροτεί ανασφάλεια και άγχος για το μέλλον. Η έννοια της θετικής ειρήνης περιλαμβάνει τους θεσμούς, τις στάσεις και τις δομές δημιουργίας και διατήρησης της ειρήνης, επομένως η θετική σκοπιά της ειρήνης οικοδομεί καλές σχέσεις, επιλύει ειρηνικά τις διαφορές και καλλιεργεί το σεβασμό προς όλους, προασπίζοντας τη δικαιοσύνη, την ισότητα και την ευημερία. Έτσι, παρέχεται η δυνατότητα κατανόησης των αιτιών που οδηγούν στην ειρήνη, ώστε μέσω της κατανόησης να δημιουργηθούν περισσότερες ειρηνικές κοινωνίες και να εξελιχθούν, αφού η ειρήνη αποτελεί το μέσο για την πρόοδο και την εξέλιξη της ανθρωπότητας.

Οι έννοιες της αρνητικής και της θετικής ειρήνης υιοθετούνται από το «Institute for Economics & Peace»², το οποίο θεωρεί μετρήσιμη την αρνητική ειρήνη με βάση 23 δείκτες και τη διακρίνει στις ακόλουθες κατηγορίες, την διαρκή εσωτερική και εξωτερική συμμετοχή σε συγκρουσιακές καταστάσεις, την ασφάλεια στο εσωτερικό μιας χώρας και το βαθμό στρατικοποίησης αυτής. Από το ινστιτούτο υπολογίζεται και η θετική ειρήνη πάλι με δείκτες, αυτή τη φορά 24, οι οποίοι χωρίζονται στους «οχτώ πυλώνες της θετικής Ειρήνης», οι οποίοι αποτελούν σημαντικούς αρωγούς της συνειδητοποίησης των ηγετών και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής να κατανοήσουν την αξία των προσπαθειών και ενεργειών για την επίτευξη δημιουργίας ειρηνικών κοινωνιών.

Η λέξη «ειρήνη» είναι μια λέξη που χρησιμοποιείται πολλές φορές και καθημερινά στο λόγο των ανθρώπων, σε σημείο ακόμα και κατάχρησης της έννοιάς της. Αυτό δηλώνει και το ότι η λέξη «ειρήνη» χρησιμεύει ως μέσο για την απόκτηση ακόμα και της λεκτικής συναίνεσης σε μια επικοινωνιακή περίσταση και όχι μόνο για σημαντικά θέματα διασφάλισης της παγκόσμιας ειρηνικής συμβίωσης. Τα κράτη έτσι κάνουν πολλές προσπάθειες να υποστηρίξουν κάθε είδους πολιτική που προάγει την ειρήνη, όπως οι εμπορικές και κοινωνικές σχέσεις, ο τουρισμός, οι νέες μορφές εκπαίδευσης κ.α. Οι ενέργειες αυτές πραγματοποιούνται ακόμα και σε περιπτώσεις κρατών με προαιώνιες διαμάχες, όπως Ελλάδα-Τουρκία και γίνεται είτε ως προσπάθεια να ξεπεραστεί το παρελθόν και να οικοδομηθούν νέες, στερεές σχέσεις είτε ως προσδοκία για το μέλλον, παρά το γεγονός ότι το εγχείρημα παρουσιάζει πολλές δυσκολίες. Τέτοιες δυσκολίες αποφεύγονται με την άρση οποιασδήποτε αναφοράς σε περιστατικά του παρελθόντος ή ακόμα και σε θεωρίες για το μέλλον, με την πρακτική αυτή να επιφέρει συχνά θετικά αποτελέσματα (Barash, 2017).

Η χρήση του όρου «ειρήνη» μπορεί από μόνη της είναι παραγωγική και να αποφέρει τελικά θετικά αποτελέσματα στην προώθηση της ειρήνης, προωθώντας στα κράτη μια κοινή βάση, ένα αίσθημα κοινότητας, το οποίο μπορεί να προετοιμάσει το έδαφος για βαθύτερους δεσμούς μεταξύ των χωρών στο μέλλον. Ενδέχεται μάλιστα σε περιπτώσεις διαπραγματεύσεων, η χρήση διαφορετικών της ειρήνης όρων, οι οποίοι να μην μπορεί να είναι ακριβέστεροι, αλλά να προέρχονται από ένα «συγκρουσιακό»

² <https://www.economicsandpeace.org/research/#economics-of-peace>, ανακτήθηκε 23/12/2021

λεξιλόγιο, το οποίο να περιέχει δηλαδή όρους που συνάδουν περισσότερο στην έννοια του πολέμου και της αντιπαλότητας, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει διαφωνίες και ταραχές μεταξύ των μελών και γι' αυτό κρίνεται σκοπιμότερο να αποκλείονται από το λεξιλόγιο των διαπραγματευόμενων μελών. Ο όρος «ειρήνη» αντίθετα προς τους αρνητικούς όρους μπορεί να βοηθήσει στην επίτευξη μιας αρμονίας μεταξύ των κρατών, αφού παρέχει στα κράτη μια κοινή ορολογία στην οποία να εκφραστούν οι αξίες της αλληλεπίδρασης και της συναδέλφωσης. Υπάρχουν βέβαια αντιδράσεις προς αυτή την άποψη του Galtung (2005), που αφορά την ευρύτητα της χρήσης του όρου, αφού πολλοί αντιτάσσονται στη συχνή χρήση της λέξης «ειρήνη», θεωρώντας ότι δίνει μια μη ρεαλιστική εικόνα του κόσμου και ότι εκφράσεις όπως «βία», «διαμάχη», «εκμετάλλευση», «σύγκρουση», «επανάσταση» και «πόλεμος» αποδίδουν την πραγματικότητα με μεγαλύτερο εύρος, επομένως θα πρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερη συχνότητα χρήσης γιατί «καθρεφτίζουν» σημασιολογικά έναν κατά βάση μη αρμονικό κόσμο, αποδίδοντας άρα τη ρεαλιστική πραγματικότητα (Linke & Ruether, 2021).

Η έρευνά μας για την έννοια και την ιδέα της ειρήνης θα ήταν σκόπιμο να συμπεριλάβει και τις ακόλουθες αρχές, καταρχάς ο όρος «ειρήνη» χρησιμοποιείται για να δηλώσει πολιτικούς και κοινωνικούς στόχους, οι οποίοι έχουν τουλάχιστον συμφωνηθεί προφορικά από τα περισσότερα τουλάχιστον μέλη μιας συμφωνίας ειρήνης. Οι στόχοι αυτοί μπορεί να είναι περίπλοκοι και δύσκολοι, αλλά όχι αδύνατοι στο να επιτευχθούν. Η έννοια της «ειρήνης» αφορά την απουσία της βίας κατεξοχήν και των βίαιων συγκρούσεων εν γένει. Ο ορισμός της «ειρήνης» δεν θα πρέπει να απεικονίζει μια κατάσταση πραγμάτων η πραγματοποίηση της οποίας δεν είναι ουτοπική, δηλαδή δεν είναι αδύνατο να επιτευχθεί, όμως δεν βρίσκεται στην άμεση πολιτική ατζέντα, πράγμα που καθιστά το θέμα σύνθετο και δύσκολο. Κρίνεται επίσης αναγκαίο να κατευθύνει την προσοχή των μελών στα προβλήματα που αφορούν την πολιτική, πνευματική και επιστημονική ατζέντα του σήμερα και του αύριο. Όσον αφορά την έννοια της «βίας», αυτή είναι παρούσα σε κάθε πράξη του ανθρώπου δημιουργώντας του προβλήματα στην καθημερινότητά του (Fortna, 2018).

Η σημασία της ειρήνης για τους αρχαίους Έλληνες ήταν πασιφανής, αν αναλογιστούμε ότι την είχαν θεοποιήσει και θεωρούνταν κόρη του θεού Δία και της θεάς Θέμιδας. Επίσης είναι πασίγνωστο και το άγαλμα του Κηφισόδουτου, εβρισκόμενο στην αγορά των Αθηνών, το οποίο αναπαριστούσε την ειρήνη να κρατά στην αγκαλιά της τον πλούτο. Η επικράτηση και αξία της ειρήνης εκφραζόταν και από το γεγονός ότι δημιουργήθηκαν οι Αμφικτιονίες αλλά ακόμα και η διδασκαλία του Χριστιανισμού εξαίρει τη σημασία της ειρήνης και την ανάγκη να επικρατήσει στην οικουμένη (Πόγια & Κόσαρη, 2012).

Εικόνα 2.

«Ειρήνη και πλούτος του Κηφισόδοτου», ανακτήθηκε 25/2/2022 από https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%B9%CF%81%CE%AE%CE%BD%CE%B7_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%A0%CE%BB%CE%BF%CF%8D%CF%84%CE%BF%CF%82_%CF%84%CE%BF%CF%85%CE%9A%CE%B7%CF%86%CE%B9%CF%83%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CF%84%CE%BF%CF%85

Εκτός από την αρχαιότητα και στη σύγχρονη εποχή η αναγνώριση της αξίας της ειρήνης είναι αναμφισβήτητη, αφού γίνονται αλληπάλλληλες προσπάθειες ώστε να παγιωθεί η Παγκόσμια Ειρήνη, με θεσμούς όπως η Κοινωνία των εθνών αλλά και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών, θεσμοί που δημιουργήθηκαν μετά από πολέμους, εκφράζοντας την αναγκαιότητα της παγκόσμιας ειρήνευσης. Τα αγαθά άλλωστε της ειρήνης είναι πολυάριθμα και αφορούν πρωτίστως την διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ατομικής

ελευθερίας, την προάσπιση των ηθικών αξιών και την πολιτιστική πρόοδο και ασφάλεια των λαών. Η ειρήνη επιτρέπει στον άνθρωπο να σκέπτεται ελεύθερα, να ονειρεύεται, να οραματίζεται και να βιώνει τον εξανθρωπισμό του. Η ειρήνη συνεπάγεται άρση της αναγκαιότητας των πολεμικών εξοπλισμών και εξοικονόμηση πόρων για την ανάπτυξη των τομέων της υγείας, της παιδείας, της κοινωνικής πρόνοιας. Κατά την περίοδο της ειρηνικής συμβίωσης των λαών επιτυγχάνεται η διασφάλιση της δικαιοσύνης και εξαλείφονται οι αιτίες που οδηγούν σε συγκρούσεις, όπως το πάθος ορισμένων κρατών για πολιτικοστρατιωτική ισχύ και οικονομική επικράτηση, που αποτελούν συχνά αιτίες επεκτατικών πολέμων, αφού τα κράτη στοχεύουν στην επέκτασή τους, στο να αυξήσουν τη δύναμή τους και να εκμεταλλευτούν τις πλουτοπαραγωγικές πηγές των άλλων κρατών (Von Clausewitz, 2008).

1.2 Εθνική και παγκόσμια ειρήνη

Η ειρήνη αποτελεί ένα πανανθρώπινο αγαθό και επιθυμία όλων των κρατών και η διάκρισή της αφορά δυο μέρη, αλληλένδετα μεταξύ τους και αυτά είναι η εθνική και η παγκόσμια ειρήνη. Η εθνική ειρήνη αφορά κάθε είδους έλλειψη ταραχών και συγκρούσεων που μπορεί να σημάνουν την πιθανότητα ενός εμφυλίου σπαραγμού, όπως είναι η παρουσία διχόνοιας και συγκρούσεων ανάμεσα στους πολίτες ενός κράτους, αυτό που ονομάζεται «αδελφοκτόνος» πόλεμος. Από την άλλη, η παγκόσμια ειρήνη αφορά τη δημιουργία σχέσεων μεταξύ διαφορετικών κρατών, σχέσεων οικονομικής και φιλικής φύσης μεταξύ τους, οι οποίες ενισχύουν το πνεύμα συνεργασίας και αλληλεγγύης ανάμεσα στα διάφορα κράτη (Galtung, 2005).

Είναι σαφές ότι οι συζητήσεις για την ειρήνη, εθνική ή παγκόσμια, περιστρέφονται γύρω από πολλά κρίσιμα ερωτήματα, όπως το αν αφορά ένα κράτος, ένα έθνος ή ολόκληρο τον κόσμο, αν αφορά τη δυνατότητα του να επιτευχθεί μια ιδανική μορφή ειρήνης, ή αν αποτελεί απλά μια αφορμή άρσης του πολέμου, ο οποίος χρησιμοποιείται ως εργαλείο, είτε μέσω μιας πολιτικής πραγματισμού είτε μέσω της αμεσότητας της ανάγκης οικοδόμησης της ειρήνης. Η αμεσότητα αυτή μπορεί να προκύψει από τις διεθνείς διευθετήσεις, που είναι υπεύθυνες ώστε να διατηρηθεί η ισορροπία μεταξύ ενός καταγισμού διαφορετικών συμφερόντων μεταξύ των κρατών και έτσι η ειρήνη γίνεται ο μοχλός της ισορροπίας των δυνάμεων, που είναι αποτέλεσμα των εγγυήσεων που παρέχονται από τις διεθνείς συνθήκες και συμμαχίες, που ακολουθούν πάντα τη λήξη ενός πολέμου. Ο πόλεμος άλλωστε αποτελεί πάντα το προαπαιτούμενο μέσω του οποίου αναδύεται ξανά η ισχύς της ειρήνης. Δεν είναι τυχαία η άποψη του Hobbes (Thivet, 2008), ότι:

«ο πόλεμος ήταν μέρος του φυσικού ιστού της διεθνούς ζωής, που εκτοπίστηκε από την ιδέα ότι η ειρήνη πρέπει να είναι ένα ιδανικό που πρέπει να επιδιώκουμε – και αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη από όλα τα έθνη»

Προκύπτει λοιπόν η άποψη ότι ο πόλεμος είναι μια φυσική τάξη των διεθνών σχέσεων, αλλά θα μπορούσε να τροποποιηθεί υπό της οπτικής ότι η ειρήνη μπορεί να ενισχύσει τη δύναμη των κρατών (Richmond, 2005).

Οι σκέψεις που αφορούν την ειρήνη μπορούν να διακριθούν σε αυτές που ορίζουν το τι είναι η ειρήνη και σε αυτές που δεν την ορίζουν. Αν κάποιος δηλαδή σκεφτεί κριτικά το περιεχόμενο του όρου, τότε είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η ειρήνη δεν είναι μια απλή ειρήνη, με την έννοια ότι δεν αφορά απλά την κυριαρχία και χειραγώγηση των λιγότερο ισχυρών από τους περισσότερο ισχυρούς ούτε αποτελεί απλά την περίοδο ηρεμίας και συναίνεσης ενός κράτους. Αντίθετα, η ειρήνη αν ειδωθεί σε μια ολοκληρωμένη εικόνα υποδηλώνει τον ενεργό ατομικό και συλλογικό αυτοπροσδιορισμό και τη χειραφέτηση των κρατών και συνεπάγεται συνεχή προσπάθεια για την διατήρησή της, αφού απαιτεί ενεργό και συνεχή ατομικό και συλλογικό μετασχηματισμό σκέψεων και αντιλήψεων. Δεν είναι τυχαία η διαπίστωση ότι η επίτευξη της «επί γης ειρήνης» μπορεί στην πραγματικότητα να είναι ανέφικτη, τουλάχιστον για μια παρατεταμένη χρονική περίοδο αλλά το γεγονός αυτό δεν ακυρώνει τον αγώνα για την επίτευξη ενός κόσμου με μεγαλύτερη δικαιοσύνη, ισότητα και ειρήνη, ή τουλάχιστον με σημαντικά λιγότερη βία, αδικία και ανισότητα (Barash & Webel, 2013).

1.3 Κοινωνικές διαστάσεις της ειρήνης

Ο Mannitz (2017), υποστηρίζει ότι η ειρήνη αποτελεί μια πολυπρισματική έννοια η οποία περιλαμβάνει κοινωνικές, οικονομικές και ψυχολογικές διαστάσεις. Οι κοινωνικές της διαστάσεις επικεντρώνονται στην εξέλιξη και διαφύλαξη του πολιτισμού, της αλήθειας, της δικαιοσύνης και του καλού. Τονίζει επίσης την αναγκαιότητα κατανόησης της κληρονομιάς του παρελθόντος, που θεωρείται απαραίτητο για την κατανόηση της τρέχουσας δυναμικής των συγκρούσεων και της ειρήνης και την διασφάλιση ότι λάθη του παρελθόντος δε θα επαναληφθούν. Για να διασφαλιστεί αυτό είναι ανάγκη να εδραιωθεί η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών, που δεν αποτελεί μια εύκολη διαδικασία καθώς συνεπάγεται ενέργειες από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. ώστε να διευκολυνθεί η αποκατάσταση των μηχανισμών επίλυσης των συγκρούσεων και του εθιμικού δικαίου που θα αποκαταστήσουν την ειρήνη.

Η Bräuchler (2003), εφιστά την προσοχή σε κινδύνους που απειλούν την ειρήνη, όπως κανονιστικά και πρακτικά προβλήματα ιεράρχησης σε επίπεδο παραδοσιακού έναντι εθνικού ή διεθνούς δικαίου, εντάσεις μεταξύ της κοινοτικής αλληλεγγύης και των ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών της ιθαγένειας των λαών ή του κινδύνου που ενδέχεται να επιφέρουν βλέψεις άλλων λαών, παρά τις «καλοπροαίρετες» διαθέσεις που έχουν. Μέσω του λεπτομερούς εθνογραφικού της έργου, η Bräuchler παρέχει μια ουσιαστική και πειστική συμβολή στην κριτική μελέτη των πολιτισμικών διαδικασιών στις οποίες είναι ενσωματωμένες τόσο οι βίαιες συγκρούσεις όσο και οι ειρηνευτικές προσπάθειες και τονίζει ότι:

«η ανθρωπολογία απέδειξε ότι κάθε κοινωνία διαθέτει μηχανισμούς διαχείρισης και επίλυσης συγκρούσεων».

Η ίδια στο μυαλό της βιώνει την ειρήνη *«σαν το φως, δηλαδή άυλη, παρόλα αυτά διακρίνεται είτε από την απουσία της είτε από τις σποραδικά και συχνά εκπληκτικές εμφανίσεις της και είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αντίληψη των πάντων, φυσικό φαινόμενο που επηρεάζει όλους τους ανθρώπους».*

Η ειρήνη συνεπάγεται την υπερίσχυση των κοινωνικών αρετών και αγαθών, όπως η δικαιοσύνη, η ισότητα και η αλληλία και η ατομική αρμονία και ικανοποίηση. Σε περιόδους ανησυχίας και επισφαλούς ειρηνικής διαβίωσης, η ειρήνη αποτελεί την προϋπόθεση για την κοινωνική ύπαρξη γενικά και την προσωπική ευτυχία ειδικά ενώ σε περιόδους πολέμου, οι άνθρωποι λαχταρούν την ειρήνη με τρόπους που δεν θα

μπορούσαν να φανταστούν, ως μια ευτυχισμένη κατάσταση, ένα «*status quo ante bellum*» (Sweeney, 2019), στο οποίο λαχταρούν να επιστρέψουν και για το οποίο θα πλήρωναν κυριολεκτικά οποιοδήποτε τίμημα. Η προσωπική επιβίωση είναι η απολύτως απαραίτητη προϋπόθεση για την ειρήνη όσον αφορά το προσωπικό επίπεδο. Και αντίστοιχα, η «εθνική ασφάλεια», ή η συλλογική επιβίωση ενός πολιτισμού, ενός λαού ή ενός έθνους, αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση της διασφάλισης της ειρήνης.

Όσον αφορά τη στάση μεμονωμένων ατόμων, όταν αλληλεπιδρούν με άλλους, εκδηλώνουν μια σειρά από συμπεριφορές που κυμαίνονται από «πολύ συγκρουσιακές» έως «καθόλου συγκρουσιακές» και ο διαχωρισμός αυτός οφείλεται σε διάφορους λόγους και κίνητρα, από τα ψυχολογικά αίτια έως και τα κοινωνικοπολιτισμικά, καθώς ορισμένα άτομα συμπεριφέρονται με τρόπο ανταγωνιστικό και άλλα συνεργάζονται άψογα σε ομάδες (Fortna, 2018).

1.4 Ψυχολογικές διαστάσεις της ειρήνης

Οι ψυχολογικές διαστάσεις της ειρήνης απασχόλησαν και απασχολούν τους ερευνητές τόσο γιατί το θέμα διαπραγμάτευσης είναι εξαιρετικά σημαντικό και αφορά την παγκόσμια κοινότητα, δηλαδή ως προς τη συλλογική του διάσταση, αλλά και λόγω της πολυπλοκότητας των γνώσεων που περιέχει, αφού η ψυχολογική διάσταση της ειρήνης αποτελεί ένα συνονθύλευμα γνώσεων που προέρχονται από διαφορετικούς τομείς, όπως η κοινωνική και η δυναμική ψυχολογία, η διαπροσωπική ψυχολογία αλλά και οι σπουδές που αφορούν την ειρήνη. Από την μια συναντάται η έννοια της «ενεργητικής ειρήνης», που αναφέρεται σε εκείνη τη μετασχηματιστική κοινωνική διαδικασία που είναι ικανή να εντοπίσει, να αμφισβητήσει και να τροποποιήσει τα βίαια δομικά στοιχεία μέσα σε ένα σύστημα, τα οποία μπορεί να είναι, ως επί το πλείστον έμμεσα, αίτια που ταλανίζουν άτομα ή κοινωνίες ολόκληρες. Συνοψίζοντας, η ψυχολογία της ειρήνης μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα διεπιστημονικό πεδίο που ασχολείται με τον ανθρώπινο πόνο, ατομικό και συλλογικό, μέσω της χρήσης ψυχολογικών εργαλείων, που θα καταλήξουν σε συμπεράσματα που θα προάγουν τις γνώσεις που αφορούν το μη βίαιο μετασχηματισμό των συγκρούσεων. Αποτελεί επίσης μια νέα προσέγγιση στα ψυχοκοινωνικά ζητήματα, βασισμένη στην επίλυση συγκρουσιακών καταστάσεων μέσω της «ανταλλαγής εμπειριών» παρά σε θεραπευτικές παρεμβάσεις. Σε προσωπικό επίπεδο ακόμη και τα πιο ψυχολογικά υγιή άτομα δυσκολεύονται να διατηρήσουν την ισορροπία τους σε παθογόνα περιβάλλοντα και η ηρεμία τους μπορεί να υπονομευτεί και ακόμη και να «ξεριζωθεί» από προβλήματα οικογενειακά, οργανωτικά, κοινωνικά και πολιτικά που προκαλούν παθολογικές καταστάσεις άγχους και σύγκρουσης και προκαλούν βίαια ξεσπάσματα (Webel & Galtung, 2007).

Οι επιστήμες της ψυχολογίας εστιάζουν κυρίως το ενδιαφέρον τους στο να μελετούν τις ψυχολογικές ιδιότητες του ατόμου και η γνώση που αποκομίζεται έχει να κάνει με ανθρώπινες αξίες και αρετές, όπως η αντίληψη, η μνήμη, η νόηση, η προσωπικότητα, αλλά και αρετές που αφορούν τις διαπροσωπικές σχέσεις του ανθρώπου όπως η κοινωνική του συμπεριφορά, που μελετάται επίσης και από τις κοινωνικές επιστήμες, για παράδειγμα την κοινωνιολογία και την κοινωνική ανθρωπολογία. Θα ήταν λοιπόν παράλειψη του επιστημονικού κλάδου που μελετά τις κοινωνικές σχέσεις των ατόμων που διέπονται από ψυχολογικά κίνητρα να μην έχει κατανοήσει την αξία της ειρήνης για την κοινωνική εξέλιξη του ανθρώπου (Novicow, Otis & Ellwood, 1917).

Σύμφωνα με τον Brewer (2013), υπάρχει ένας νέος τομέας στην κοινωνιολογία, νεοεισερχόμενος στην ανάλυση των ειρηνευτικών διαδικασιών, που βασίζεται στην την κατανόηση του νοήματος των διαδικασιών που συμβάλλουν στην εδραίωση και ενίσχυση των ειρηνευτικών συμφωνιών. Ισχυρίζεται ότι έχουν εφαρμοστεί στο παρελθόν ιδέες από την κοινωνιολογία που αφορά την ψυχολογία και τα συναισθήματα των ανθρώπων, για να βοηθήσουν στην κατανόηση των συγκρουσιακών καταστάσεων και τη διαχείριση των συναισθημάτων μετά από τις καταστάσεις αυτές, όπως τα αρνητικά συναισθήματα του θυμού, του μίσους, της

εκδίκησης και να προάγουν τα θετικά συναισθήματα, όπως η ενσυναίσθηση, η συγχώρεση, η ελπίδα, η συμφιλίωση και άλλα παρόμοια. Η ειρήνη εκτός της ατομικής της διάστασης είναι επίσης εγγενώς αντιληπτή ως μια πολιτική διαδικασία, υπό την έννοια ότι μια ειρηνευτική διαδικασία αφορά τις διαπραγματεύσεις σε επίπεδο εθνικό, μέσω των οποίων μπορεί να επιτευχθεί μια συμφωνία ή μια διαπραγμάτευση, που θα τερματίσει μια προβληματική πολιτική. Οι ειρηνευτικές πολιτικές συνίστανται στη συμφιλίωση, που διακρίνεται από την αναγνώριση της σημασίας του συμβιβασμού, της ενσυναίσθησης, της εμπιστοσύνης και της συγχώρεσης.

Η διαμόρφωση της κοινωνικής ειρηνευτικής διαδικασίας περιλαμβάνει τις προσπάθειες επίλυσης των προβλημάτων της διαπροσωπικής προσαρμογής μετά από μια σύγκρουση, ώστε η «θεραπεία» σε κοινωνικό επίπεδο να λειτουργήσει με παρόμοιο τρόπο και σε πολιτικό και εθνικό επίπεδο και να εξελιχθεί έτσι η κοινωνία περνώντας από τη σύγκρουση στην ειρήνευση μέσα από τις κατάλληλες διεργασίες κοινωνικής και πολιτικής αλλαγής που απαιτούνται για να καταστεί εφικτή η ειρηνική συμβίωση των ανθρώπων αλλά και των εθνών (Brewer, 2010).

Εικόνα 3.

«Κοινωνική ειρήνη», ανακτήθηκε 25/2/2022 από https://www.google.gr/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.newsbreak.gr%2Fellada%2F186938%2Faitima-koinoniki-eirini-proypotheseis%2F&psig=AOvVaw04-XWGmHGRfL_F1gFBbdgv&ust=1645870001363000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsOjRxqFwoTCKidgd7NmYCFQAAAAAdAAAAABAD

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΕΙΡΗΝΗ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

2.1 Αρχές και ήθος του αθλητισμού και κοινωνική εξέλιξη

Σύμφωνα με τους Shields και Bredemeier (1995), η ενασχόληση με τον αθλητισμό είναι η πηγή των ηθικών αξιών, αφού

«ο αθλητισμός είναι ένα ιδιαίτερο κοινωνικό πλαίσιο, ένας “κόσμος μέσα στον κόσμο”»

και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην καθημερινότητά του αναπτύσσοντας αρχές και ηθικές αξίες στο άτομο, την ηθική του αγωνιστικού χώρου, που διαφοροποιείται από τη συνήθη χρήση του όρου «ηθική» και αφορά την ηθικότητα και εντιμότητα της αθλητικής συμπεριφοράς των αθλητών εντός και εκτός των αγωνιστικών χώρων.

Ο Gibbs (2019), εξετάζοντας τις θεωρίες των Kohlberg, Hoffman, και Haidt καταλήγει στη διάκριση τριών αναπτυξιακών επιπέδων και έξι σταδίων ηθικής ανάπτυξης των παιδιών, τα οποία στάδια έρχονται σε αντιστοιχία με το προσυμβατικό στάδιο, το συμβατικό και το μετασυμβατικό όσον αφορά την ηθική τους ανάπτυξη και η ηθική συμπεριφορά δεν αφορά μόνο τις καθημερινές αλληλεπιδράσεις των παιδιών αλλά και την αγωνιστική τους συμπεριφορά που είναι γνωστή ως «αθλητική εντιμότητα» και σύμφωνα με τον Vallerand (1997), είναι

«η επίδειξη ενδιαφέροντος και σεβασμού προς τους κανόνες και τις αρχές που αφορούν τα αθλήματα αλλά και την τήρηση των κοινωνικών κανόνων συμπεριφοράς, όπως επίσης και τη στάση του αθλητή απέναντι στον αντίπαλο και παράλληλα η δέσμευσή του προς το άθλημα χωρίς την παραμικρή αρνητική προσέγγιση της αθλητικής συμμετοχής».

Αναμφίβολα, πρέπει να γίνει διάκριση των όρων ηθική στις καθημερινές αλληλεπιδράσεις και ηθικής στον αθλητισμό και παρά το γεγονός της κοινής βάσης της ηθικής είναι διαφορετικές οι εκφάνσεις με τις οποίες παρουσιάζονται. Έρευνες που πραγματοποιήθηκαν απέδειξαν ότι η ηθική που αφορά αθλητικά θέματα παρουσιάζεται σε πιο χαμηλό βαθμό από την αντίστοιχη ηθική στις καθημερινές αλληλεπιδράσεις, με την ηθική στον αθλητισμό να επισκιάζεται από το ζήτημα του ανταγωνισμού, αφού οι αθλητές επιζητούν τη διάκριση και το βραβείο αλλά όχι με τη χρήση αθέμιτων μέσων. Εδώ έγκειται ο ρόλος της ηθικής στον αθλητισμό, που περιορίζει την ανεντιμότητα και τη χρήση ανήθικων μέσων για τη νίκη, αφού μονάχα

μια «καθαρή» νίκη φέρνει χαρά και υπερηφάνεια και όχι η αθέμιτη. Η αθλητική ηθική λοιπόν είναι αυτή που αποτελεί το ρυθμιστικό παράγοντα της δεοντολογίας στον αθλητισμό και της ύπαρξης δικαιοσύνης, ρυθμίζοντας τη συμπεριφορά των αθλητών και την ύπαρξη ενός αξιακού υποβάθρου, με βασικά χαρακτηριστικά την ειλικρίνεια, την ακεραιότητα και τη συμμόρφωση με τους κανόνες του αθλήματος. Η αθλητική ηθική εκφράζει την πειθαρχία, τον πολιτισμό, το σεβασμό στον αντίπαλο και αποτελεί ένα πολύτιμο μάθημα ζωής, που πρέπει να διδάσκεται στα σχολεία, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση των μαθητών και ενισχύοντας τις ηθικές αρχές τους.

Εικόνα 4.

«Αθλητισμός»,

ανακτήθηκε

25/2/2022

από

<https://www.google.gr/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.onsports.gr%2Fspor%2Fstory%2F600232%2Fsoste-ton-erasitexniko-athlismo&psig=AOvVaw3IzcI3DkWP1v9ver-NbY3j&ust=1645870127121000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCMjRt53OmvYCFQAAAAAdAAAAABAD>

2.2 Συνεισφορά του αθλητισμού στην παγκόσμια ομόνοια

Ο Pier De Coubertin χαρακτήρισε το ρόλο του Ολυμπισμού ως «πηγή μετάδοσης και διατήρησης της κοινωνικής ειρήνης» και πράγματι ο Ολυμπισμός αποτέλεσε ένα διεθνικό κίνημα, που είχε το χαρακτηριστικό της πολιτικής ουδετερότητας και στόχευε στο να προωθήσει τη διεθνή ειρήνη και συγκεκριμένα, μετά το πέρας του Α' παγκοσμίου πολέμου, μέσω της προώθησης ενός «φωτισμένου» πατριωτισμού», που θα εκδηλώνεται με την αγάπη προς την πατρίδα και κατ'έκταση με την αγάπη προς όλη την ανθρωπότητα, οικοδομώντας έναν ειρηνικό και καλύτερο κόσμο χωρίς διακρίσεις (Eyquem, 1966).

Εικόνα

5.

«Ολυμπισμός»,

ανακτήθηκε

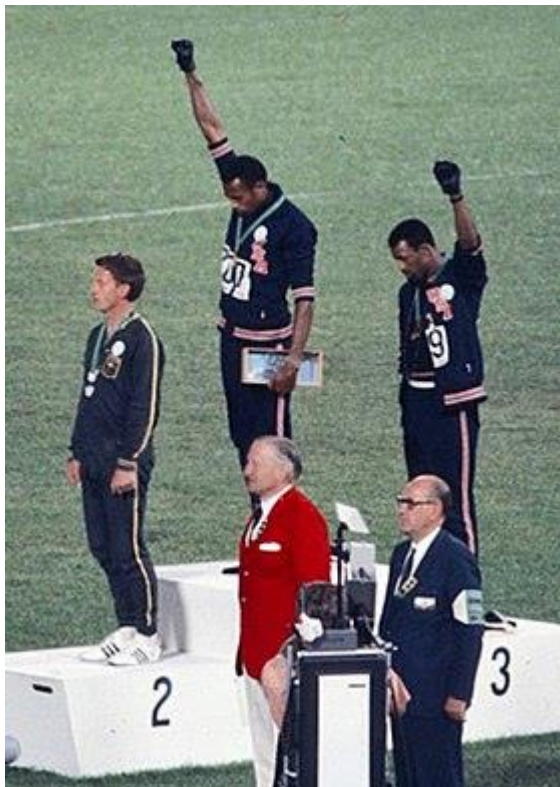
25/2/2022

από

<https://www.google.gr/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Folympicovision.com%2Foi-axes-toy-olympismoy%2F&psig=AOvVaw0R-qNWVjUJjJyJXpfGO7-p&ust=1645870298928000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsOjRxqFwoTCJjDIOrOmvYCFQAAAAAAdAAAAABAD>

Πράγματι, οι Ολυμπιακοί Αγώνες έχουν αποδείξει την ειρηνευτική τους δύναμη σε αρκετές περιπτώσεις, όπως έγινε το 1939, κατά τη διάρκεια των χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων που έγιναν στη Γερμανία, παρά την παραβίαση της συμφωνίας του Μονάχου από το Χίτλερ και την κατάληψη της Τσεχοσλοβακίας. Βεβαίως, ο Ολυμπισμός εμπνέει την συμφιλίωση και την ειρήνη σε κάθε εποχή, όπως και το 1992, ενώ διαρκούσε η Γιουγκοσλαβική κρίση, με τη Δ.Ο.Ε. να προτείνει να συμμετάσχουν στη Βαρκελώνη αθλητές από τη Σερβία με ουδέτερη σημαία αλλά και το 2000 στο Σίδνεϋ, όπου αντιπροσωπείες της Βόρειας και της Νότιας Κορέας συμμετείχαν μαζί στην παρέλαση με κοινή σημαία. Δυστυχώς όμως η ιστορία του Ολυμπισμού δεν αφορά μόνο περιπτώσεις ομόνοιας αλλά και διαχωρισμού, που αφορούσαν συγκεκριμένα τα δικαιώματα των γυναικών και των μαύρων αθλητών, αλλά και πάλι οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν ένα πεδίο προάσπισης των δικαιωμάτων. Όσον αφορά τους μαύρους αθλητές το παράδειγμα των αγώνων του Μεξικού το 1968 είναι χαρακτηριστικό, αφού κατά τη διάρκειά του οι δύο πρώτοι

νικητές των 200 μ. που ήταν αμφότεροι μαύροι Αμερικανοί, έκαναν μια πρωτοφανή ενέργεια, αφού τη στιγμή που τους απονέμονταν τα μετάλλια και ακουγόταν ο εθνικός ύμνος των Η.Π.Α, αποφάσισαν, για να αποφύγουν το χαιρετισμό της σημαίας να χαμηλώσουν αντ' αυτού το κεφάλι και να υψώσουν ταυτόχρονα τη γαντοφορεμένη γροθιά τους, που αποτελούσε το σύμβολο της «μαύρης» δύναμης. Η κίνηση των αθλητών βρήκε μεγάλη απήχηση χάρη στο γεγονός ότι αναμεταδιδόταν παγκόσμια. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αρκετές φορές χρησιμοποιήθηκαν ως αφορμή προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και ως εκδήλωση για πολιτική διαμαρτυρία, εκφράζοντας έμπρακτα τη φιλειρηνική φιλοσοφία των Ολυμπιακών Αγώνων (Reid, 2006).

ανακτήθηκε

Εικόνα 6. «Ολυμπιακοί Αγώνες Μεξικό, 1968»,
25/2/2022 από

https://www.google.gr/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fen.wikipedia.org%2Fwiki%2F%25CE%2598%25CE%25B5%25CF%2581%25CE%25B9%25CE%25BD%25CE%25BF%25CE%25AF%25CE%259F%25CE%25BB%25CF%2585%25CE%25BC%25CF%2580%25CE%25B9%25CE%25B1%25CE%25BA%25CE%25BF%25CE%25AF%25CE%2591%25CE%25B3%25CF%258E%25CE%25BD%25CE%25B5%25CF%2582_1968&psig=AOvVaw3fJJjetxIzN0jgxYoIYsax&ust=1645870438312000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsOjRxqFwoTCPClK3PmvYCF0AAAAAAdAAAAABAD

Εκτός από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων και η Ολυμπιακή Εκεχειρία αλλά και η λαμπαδηδρομία αποτέλεσαν αρωγούς των διπλωματικών σχέσεων των χωρών, με την πρωτοβουλία να ξεκινά το 1994 και να συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Συγκεκριμένα, μετά τον πόλεμο στο Ιράκ, εκφράστηκε εντονότερα η ανάγκη για Ολυμπιακή εκεχειρία και η δημιουργία ενός κόσμου χωρίς την ύπαρξη μίσους, τρομοκρατίας και συρράξεων, γεγονός που ένοιαζε ανέφικτο αλλά αφορμώνταν από την άποψη ότι οι συγκρούσεις δεν θα μπορούσαν να παύσουν αμέσως αλλά με

συνεχή προσπάθεια, φιλοδοξώντας να θέσουν τα θεμέλια της ειρήνης. Η ιδέα της Ολυμπιακής εκεχειρίας που πρωτοεμφανίστηκε κατά την αρχαιότητα αγκαλιάστηκε και από την Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή και από το 2000 κατοχυρώθηκε θεσμικά μέσω της σύστασης του διεθνούς ιδρύματος Ολυμπιακής εκεχειρίας στη Λοζάννη³ και προήγαγε την ανάγκη της κατάπαυσης του πυρός τις 16 ημέρες που θα διαρκούσαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν πλήθος εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ακαδημαϊκών πρωτοβουλιών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων αλλά και το σημαντικότερο γεγονός της ολυμπιακής λαμπαδηδρομίας, με τη φλόγα της αρχαίας Ολυμπίας να ταξιδεύει σε περισσότερες από 30 χώρες μεταφέροντας το μήνυμα της ειρήνευσης και συμφιλίωσης όλων των λαών και των 5 ηπείρων. Το 1999 αποτέλεσε σταθμό στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, καθώς 180 κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών υπέγραψαν από κοινού την Ολυμπιακή εκεχειρία, η οποία αποτέλεσε το «μακροβιότερο σύμφωνο ειρήνης» παγκόσμια. Τα παραδείγματα που αποδεικνύουν τη σπουδαιότητά του ήταν το 1994 όταν κατά τους χειμερινούς Αγώνες που πραγματοποιήθηκαν στη Νορβηγία, ο συντονισμός των διπλωματικών προσπαθειών επέφερε κατάπαυση του πυρός στο Σεράγεβο έστω για μία ημέρα. Ανάλογο περιστατικό συνέβη και το 1988 όταν επεβλήθη μονοήμερη και πάλι εκεχειρία στον Περσικό Κόλπο όταν διεξάγονταν οι χειμερινοί Αγώνες στην Ιαπωνία, γεγονός που εκμεταλλεύτηκε ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, Κόφι Ανάν ο οποίος πραγματοποίησε επίσκεψη στο Ιράκ ώστε να μεσολαβήσει για να βρεθεί μία διπλωματική λύση στο πρόβλημα. Πρόσφατα πραγματοποιήθηκε άλλη μια επιτυχία της Ολυμπιακής εκεχειρίας, όταν στην τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων στο Σίδνεϋ παρέλασαν υπό κοινή σημαία η βόρεια και νότια Κορέα (Toohey, & Veal, 2007).

Εικόνα 7. «Ολυμπιακή Εκεχειρία», ανακτήθηκε 25/2/2022 από https://www.google.gr/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Folympictruce.org%2F&psig=AOvVawI8ydlVNPK_JLG_DO-QOAHWf&ust=1645870561500000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsOjRxqFwoTCLCJtenPmvYCFOAAAAAdAAAAABAJ

³ <https://olympictruce.org/>, ανακτήθηκε 21/02/2022

2.3 Συμβολή του αθλητισμού στην άρση της νεανικής εγκληματικότητας

Ο αθλητισμός αποτελεί έναν σημαντικό αρωγό της εκπαιδευτικής προσπάθειας για τη σφυρηλάτηση του χαρακτήρα των παιδιών, μέσω του ομαδικού παιχνιδιού αλλά και των αρχών και αξιών που διδάσκει και το καταφέρνει μέσα από τη διασκέδαση και την παράλληλη διαπαιδαγώγηση των παιδιών, επιτυγχάνοντας τη διδασκαλία και την αγωγή αλλά και την ψυχαγωγία. Από την αρχαιότητα η γυμναστική θεωρούνταν ένα σημαντικότατο κομμάτι της παιδευτικής διαδικασίας, άλλωστε είναι γνωστή η ρήση «*νους υγιής εν σώματι υγίει*» και κατέχει σημαντική θέση και στη σύγχρονη εκπαίδευση αλλά και στην κοινωνία γενικότερα κάτι που αποδεικνύεται από την ύπαρξη των Ολυμπιακών Αγώνων, που φανερώνουν τη διατήρηση της αξίας του αθλητισμού ως ένα διαχρονικό δομικό στοιχείο του πολιτισμού των ανθρώπων, που συνδυάζει κοινωνικά χαρακτηριστικά όπως η αλληλεπίδραση και η ανάγκη της κοινωνικότητας, η αξία του εθελοντισμού και η προώθηση των προτύπων του ήθους και της σωστής συμπεριφοράς, με αξίες στάσεις και αντιλήψεις που ενισχύουν την ομαδικότητα και τη συλλογικότητα (Καμπερίδου, 2008).

Η εκπαιδευτική πραγματικότητα αλλά και η καθημερινότητα της σύγχρονης εποχής αποτελεί συχνά για τα παιδιά έναν εφιάλτη, επιβαλλόμενο από τα νέα μοντέλα και πρότυπα ζωής, με το παιδί από τη νεανική του ηλικία να εισέρχεται σε ένα στείρο, τεχνοκρατικό σύστημα εκπαίδευσης, που καταλήγει να εμπορευματοποιεί τη γνώση μετατρέποντάς τη σε μια διαδικασία αποστήθισης και βαθμοθηρίας, εισάγοντάς το παιδί στην έννοια της βαθμοθηρίας και του ανταγωνισμού με τους συμμαθητές του, με την αγωγή και την παιδεία να περνούν σε δεύτερη μοίρα. Το παιδί έτσι από την παιδική του ηλικία υιοθετεί ένα παθητικό πρότυπο καθιστικής ζωής, καθιστώντας το αδρανές, γεγονός που δεν ταιριάζει επ' ουδενί με τη νεανική φύση της ενεργητικότητας και της ζωντανίας αλλά και της επιδεκτικότητας σε νέες περιβαλλοντικές επιρροές και μάθηση. Η παθητικότητα αυτή οδηγεί όπως σε ποικίλα σωματικά και ψυχοπαθολογικά προβλήματα, υποβαθμίζοντας την υγεία και τη φυσική του κατάσταση οδηγώντας σε θέματα παχυσαρκίας και χαμηλής αυτοεκτίμησης λόγω της εξωτερικής εμφάνισης του παιδιού, με τα προβλήματα αυτά να είναι εντονότερα κατά την περίοδο της προεφηβείας και εφηβείας, οδηγώντας το νέο σε χαμηλή αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση. Τα άμεσα απότοκα είναι τα ψυχολογικά προβλήματα του νέου, η κατάθλιψη, η μιζέρια και η επίρριψη ευθυνών στους άλλους, γεγονός που συχνά οδηγεί σε εκδήλωση αντικοινωνικών και επιθετικών συμπεριφορών. Ο σημαντικότερος τρόπος αναχαίτισης των συμπεριφορών αυτών κατά την παιδική ακόμα ηλικία είναι η ενασχόληση με τον αθλητισμό, από όσο το δυνατόν πρωιμότερη ηλικία, γιατί τότε το παιδί βιώνει τον αθλητισμό σαν παιχνίδι, οξύνοντας έτσι τη δημιουργικότητα και την ομαδικότητα αλλά και την αυτοπραγμάτωσή του. Η αγάπη για τον αθλητισμό το ακολουθεί έτσι και καθώς μεγαλώνει και γίνεται αποδέκτης περισσότερων επιδράσεων στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του μέσω της ενασχόλησης με τον αθλητισμό,

αναπτύσσοντας τις κοινωνικές τους αρετές, όπως την συνεργασία και την συλλογικότητα, το σεβασμό στην ιδιαιτερότητα και το διαφορετικό αλλά και την αθλητική άμιλλα και συνεργασία. Ο αθλητισμός προσφέρει στα παιδιά τη θέληση και το κίνητρο για να κυνηγήσουν τους στόχους τους, δίνοντας συνεχή έμπνευση, αναζητώντας το ιδεώδες με τη βοήθεια του συναγωνισμού και της εντιμότητας, της συντροφικότητας και της αίσθησης της «ομάδας». Το παιδί κατακτά την αυτογνωσία υιοθετώντας την αξία της ευγενούς άμιλλας και της κατάκτησης της συγκρότησης, νιώθοντας χαρά για το «ευ αγωνίζεσθαι», για τη συμμετοχή και όχι μόνο για τη νίκη αλλά αποδεχόμενο και την ήττα ως αφορμή αυτοκριτικής και «σκαλοπάτι» για την βελτίωσή του. Μαθαίνει να αναγνωρίζει και να αγωνίζεται για την κατάκτηση αξιών όπως η επιμονή και υπομονή, μαθαίνει να πειθαρχεί, να έχει αυτοέλεγχο και να κάμπτεται ο εγωισμού και παράλληλα να ενισχύεται ο αλτρουισμός καθιστώντας εφικτή την ομαλή και υγιή κοινωνικοποίησή του. Θέτει στόχους και αγωνίζεται να τους κατακτήσει αποφεύγοντας τις αρνητικές επιρροές αλλά και τις κάθε είδους καταχρήσεις, εντός και εκτός του αγωνιστικού χώρου, αφού οι αξίες του αθλητισμού τον ακολουθούν και στην καθημερινότητά του. Έτσι, ο νέος γίνεται καλύτερος άνθρωπος με αρχές, κατακτώντας τη σφαιρικότητα στη μόρφωση αποκτώντας παιδεία με ουσία και γίνεται ένας άνθρωπο με αυτοσεβασμό αλλά και σεβασμό για τους συνανθρώπους του (Arweihller, 1999).

Σύμφωνα με το Γκιόσο (2000), τα θετικά απότοκα του αθλητισμού για την ολοκλήρωση του νέου, σωματική και ψυχική είναι πολλά και αφορούν τόσο τη σωματική ρώμη αλλά και την άσκηση της ψυχής και του πνεύματος. Η σωματική άσκηση εξασφαλίζει μια καλή υγεία, προσφέροντας σωματική ρώμη και ενίσχυση της φυσικής αντοχής, με το νέο να νιώθει καλύτερα και χάρη στην όμορφη και υγιή εξωτερική του εμφάνιση αλλά και στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησής του, ενώ η άσκηση του πνεύματος και της ψυχής που προσφέρει ο αθλητισμός εκτονώνει και ψυχαγωγεί το νέο ενισχύοντας την οξύνια και την ενσυναίσθηση, ολοκληρώνοντας το ήθος και την προσωπικότητα του ανθρώπου. Η εκπαιδευτική πολιτική αναγνωρίζοντας την αξία της ενασχόλησης του νέου με τον αθλητισμό την εντάσσει στην μαθησιακή διδασκαλία ως σημαντικότατο τμήμα της, αφού παρέχει στο νέο μια εκτόνωση της ενέργειάς του με δημιουργικό τρόπο, ενώ παράλληλα του εμφυσεί ιδέες και ιδανικά απομακρύνοντάς τον από αρνητικά συναισθήματα και βίαια ξεσπάσματα που μπορεί να βλάψουν τους συνάνθρωπους του και να παρασαλεύσουν την ομαλή λειτουργία τόσο του σχολείου όσο και της κοινωνίας γενικότερα. Η δημιουργική συμμετοχή στα αθλήματα και κυρίως στα ομαδικά τονώνει την αυτοπεποίθηση των νέων και μέσω του συναγωνισμού αλληλεπιδρούν και πολιτικοποιούνται ενώ παράλληλα βιώνουν την ήττα ως αφορμή για ενδοσκόπηση και ενδυνάμωση του χαρακτήρα αλλά και βάση για την κατάκτηση της αυτογνωσίας και τη σκέψη επαναπροσδιορισμού των στόχων του (Γκιόσος, Παπαδημητρίου, & Συναδινός, 2000).

Το σχολείο είναι το ιδανικό μέρος να παρέχει στα παιδιά και στους νέους τις αξίες, τα ιδανικά και τα σωστά πρότυπα για να απορρίπτουν τις βίαιες συμπεριφορές εφαρμόζοντας μία εκπαιδευτική πρακτική, η οποία θα στοχεύει στην ενίσχυση των κοινωνικών δεξιοτήτων, που θα οδηγήσει στην άρση της νεανικής εγκληματικότητας. Οι κοινωνικές δεξιότητες μπορούν να οριστούν ως εξής:

«είναι οι δεξιότητες εκείνες που αφορούν την απόκτηση μιας προσαρμοστικής και θετικής συμπεριφοράς, που δίνουν τη δυνατότητα στα παιδιά να αντιμετωπίζουν με συνέπεια τις απαιτήσεις των καθημερινών τους αλληλεπιδράσεων»

Συγκεκριμένα οι κοινωνικές αρετές περιλαμβάνουν τις ψυχολογικές και επικοινωνιακές αρετές που βοηθούν τους ανθρώπους να πάρουν τις σωστές αποφάσεις, να επιλύσουν προβλήματα, να σκεφτούν κριτικά και να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά, να χτίσουν υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις, να αποκτούν ενσυναίσθηση και να αντιμετωπίζουν τη ζωή τους με έναν υγιή και παραγωγικό τρόπο. Όσον αφορά τις περιπτώσεις βίας, οι κοινωνικές αρετές μπορούν να βοηθήσουν τους νέους να αποφεύγουν τις βίαιες εξάρσεις βελτιώνοντας τις κοινωνικές τους δεξιότητες και εξελίσσοντας τον κοινωνικό και ψυχολογικό τους χαρακτήρα και διδάσκοντας τους να αντιμετωπίζουν τις συγκρούσεις αποτελεσματικά και χωρίς βίαια ξεσπάσματα. Αναπτύσσοντας τις κοινωνικές αρετές οι μαθητές μπορούν να αποκτήσουν αυτογνωσία και αυτοπραγμάτωση και να επιλύουν καθημερινά προβλήματα, λαμβάνοντας σωστές αποφάσεις, γεγονός που είναι πολύ σημαντικό για την ολοκλήρωση της προσωπικότητάς τους (Catalano, Haggerty,...& Hawkins, 2004).

Σύμφωνα με τους El Nokali, Bachman και Votruba-Drzal (2010), εξαιρετικά σημαντικός είναι ο ρόλος που διαδραματίζει ο αθλητισμός στην άρση των βίαιων ξεσπασμάτων και στη μείωση της νεανικής εγκληματικότητας, αφού η ενασχόληση με τον αθλητισμό ενισχύει τις επικοινωνιακές αρετές αλλά και την αυτοπραγμάτωση βελτιώνοντας την αυτοπεποίθηση και τις ικανότητες των παιδιών για αυτοέλεγχο, υπευθυνότητα και διαχείριση των συναισθημάτων τους. Η ενασχόληση με τον αθλητισμό βοηθά τα παιδιά να αποκτούν υπευθυνότητα στις καθημερινές τους δραστηριότητες και να «μοιράζονται» με τους άλλους χάρη στα ομαδικά παιχνίδια. Επίσης ο αθλητισμός βοηθάει τα παιδιά στη μείωση του άγχους και της καθημερινής πίεσης, που αποτελούν γενεσιουργές αιτίες για την εγκληματικότητα των νέων και εξαιρετικά σημαντικός είναι και ο ρόλος των κινήτρων που προσφέρει ο αθλητισμός στους μαθητές, προωθώντας τη δημιουργία μιας θετικής συμπεριφοράς απέναντι στους συμμαθητές τους και στο σχολείο γενικότερα. Θα ήταν παράλειψη αν δεν αναφερόταν στα θετικά του αθλητισμού η ενίσχυση της υπομονής και της επιμονής, που αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά για την άρση των βίαιων ξεσπασμάτων και της επιθετικής συμπεριφοράς. Συγκεκριμένα, τα ομαδικά παιχνίδια υποβοηθούν τη δημιουργία υγιών διαπροσωπικών σχέσεων, τις ικανότητες για διαπραγμάτευση, τη δημιουργία ενσυναίσθησης, τη συνεργασία, την αλληλεπίδραση και την υγιή

κοινωνικοποίηση, σημαντικό χαρακτηριστικό της οποίας είναι ο σεβασμός της διαφορετικότητας.

2.4 Κοινωνιολογία και αθλητισμός

Το ενδιαφέρον της επιστήμης της κοινωνιολογίας για τον αθλητισμό και τα ομαδικά παιχνίδια γεννήθηκε τα τέλη του 19ου αιώνα και συγκεκριμένα τη δεκαετία του 1960, εποχή διαμόρφωσης των κατάλληλων συνθηκών που αφορούσαν τη θεσμοποίηση της κοινωνιολογίας του αθλητισμού σαν ένα αυτόνομο τμήμα των ερευνών της κοινωνιολογίας, με πρωτοπόρους τους Norbert Elias, Eric Dunning, Pierre Bourdieu και Anthony Giddens (Αυγερινός, 2007).

Όσον αφορά τη χώρα μας συγκεκριμένα και την παρουσία του κλάδου της κοινωνιολογίας του αθλητισμού παρατηρείται μια καθυστέρηση στην ανάπτυξη της και σχετικά αργά άρχισε να διδάσκεται σε σχολές φυσικής αγωγής και αθλητισμού αλλά και σε σχολές με μαθήματα κοινωνιολογίας. Η καθυστέρηση αυτή σχετίζεται επίσης και με τις προκαταλήψεις της ακαδημαϊκής κοινότητας σχετικά με τη σχέση της κοινωνικής επιστήμης και του αθλητισμού. Εν συνεχεία βέβαια απεδείχθη ο συσχετισμός των δυο και πραγματοποιήθηκαν έρευνες που απέδειξαν ότι ο αθλητισμός και συγκεκριμένα τα ομαδικά παιχνίδια αφορούσαν κοινωνιολογικούς και ψυχολογικούς παράγοντες επίδρασης ιδιαίτερα στα νεαρά άτομα (Ελίας, & Ντάνινγκ, 1998).

Στην Αμερική αρχικά γεννήθηκε το ενδιαφέρον για το συσχετισμό της κοινωνιολογίας και του αθλητισμού και συγκεκριμένα σε σχολές φυσικής αγωγής αναπτύχθηκε έντονο ενδιαφέρον για τα ομαδικά παιχνίδια, τους κανόνες που τα διέπουν και τον τρόπο επίδρασής τους στην κοινωνία αλλά και την ένταξή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία ως μέθοδο ενίσχυσης της κοινωνικής σταθερότητας. Ένας από τους πρωτεργάτες της κοινωνιολογίας του αθλητισμού ήταν ο Thorston Veblen, ο οποίος μελέτησε την ενασχόληση της αργόσχολης τάξης με τα αθλητικά παιχνίδια και συγκεκριμένα το κυνήγι των αλεπούδων, υποστηρίζοντας ότι οι ανώτερες κοινωνικά τάξεις έκαναν χρήση των αθλημάτων ως μέσο διάκρισης αλλά και για να επιδείξουν τον πλούτο και το κοινωνικό τους κύρος (Diggins, 1999).

Εξέχουσα προσωπικότητα αποτελεί επίσης και ο Γερμανός κοινωνιολόγος Max Weber, ο οποίος έγραψε για τον αθλητισμό στο έργο του «Η προτεσταντική ηθική και το πνεύμα του καπιταλισμού» (Αντωνοπούλου, 1984), στο οποίο προσπάθησε να βρει τη σύνδεση του αθλητισμού και των διαδικασιών εξορθολογισμού της σύγχρονης κοινωνίας ερμηνεύοντας το συσχετισμό των αθλημάτων και της πουριτανικής ηθικής, κατά την οποία ο αθλητισμός ήταν αποδεκτός και ανεκτός μονάχα όταν υπηρετούσε τον ορθολογικό σκοπό της σωματικής άσκησης και ψυχαγωγίας που ενίσχυαν την

φυσική αποδοτικότητα σε αντίθεση με την απόλαυση που παρείχε η ενασχόληση με τον αθλητισμό που θεωρούνταν μη αποδεκτή και απορρίπτονταν (Giulianotti, 2004).

Κατά τη δεκαετία του 1910, η κοινωνιολογία του αθλητισμού αφορούσε τη λογική της πειθαρχίας στην άσκηση και την αγωγή και την εκπαίδευση που παρεχόταν μέσω του αθλητισμού με χαρακτηριστικό της αγωγής το γεγονός ότι πίστευαν πως ο αθλητισμός περιείχε μια αξία αναμφισβήτητη ως προς την ανάπτυξη των κοινωνικών αρετών του ατόμου και την αυτορρύθμισή του. Οι έρευνες συνεχίζονται και στη Γερμανία με την έκδοση της πρώτης κοινωνιολογικής μελέτης, της «*Κοινωνιολογίας των Σπορ*», που αφορούσε την αξία του αθλητισμού για τη ζωή των ανθρώπων αλλά η προσπάθεια ανεκόπη λόγω της ανόδου του ναζισμού στην Γερμανία, ο οποίος έκανε χρήση του αθλητισμού ως τρόπο να ελέγχει ιδεολογικά την κοινωνία μην επιτρέποντας τις όποιες εναλλακτικές προσεγγίσεις του αθλητισμού και εν τέλει δεν συγκροτήθηκε το γνωστικό πεδίο μιας κριτικής μελέτης για τον αθλητισμό. Το φαινόμενο αυτό συνεχίστηκε και τις δεκαετίες που ακολούθησαν, με τον αθλητισμό να μην είναι μέσα στα ενδιαφέροντα των κοινωνικών επιστημών, επειδή θεωρήθηκαν μια μορφή υποκουλτούρας. Επίσης εξαιτίας της παροδικότητας και του εφήμερου χαρακτήρα των αθλητικών δράσεων οι επιστημονικές κοινότητες θεωρούσαν ότι ο τομέας αυτός δεν κατείχε το απαραίτητο επιστημονικό κύρος με αποτέλεσμα η μελέτη των αθλητικών θεμάτων να θεωρείται υποδεέστερη και να απορρίπτεται. Η κοινωνιολογία του αθλητισμού αναπτύχθηκε στο δυτικό κόσμο μετά τη μεταπολεμική περίοδο εποχή κατά την οποία υπήρξε οικονομική ευμάρεια, λόγω της λήξης των πολεμικών αναμετρήσεων αλλά και της αύξησης του ελεύθερου χρόνου και της επιθυμίας των ανθρώπων για ψυχαγωγία. Όλα τα ανωτέρω ενίσχυσαν τις αθλητικές δραστηριότητες και το ενδιαφέρον για τον αθλητισμό (Davis, & Harris, 2002).

Ο Σταμίρης (1987), μελετώντας την ιστορία της κοινωνιολογίας του αθλητισμού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κοινωνιολογία του αθλητισμού θεσμοποιήθηκε και αναγνωρίστηκε χάρη στις κοινωνικές αλλαγές που συντελέστηκαν τη δεκαετία του 1960 και αφορούσαν τις γνωστικές επιστήμες αλλά και τις ενέργειες της επιστήμης στον πανεπιστημιακό χώρο, με την αναγκαιότητα της θεσμικής συγκρότησης της κοινωνιολογίας του αθλητισμού. Αναμφίβολα, μεγάλη σημασία διαδραμάτισε και το γεγονός της ίδρυσης του οργανισμού της Διεθνούς Επιτροπής της Κοινωνιολογίας των Σπορ, International Committee for Sociology of Sport⁴, η οποία ιδρύθηκε από ακαδημαϊκούς που ανήκαν στους χώρους της κοινωνιολογίας και της φυσικής αγωγής στον ευρωπαϊκό χώρο. Από την επιτροπή καθιερώθηκε ετησίως η οργάνωση συνεδρίων σε διεθνές επίπεδο με την παρουσίαση εργασιών που προωθούσαν τον επιστημονικό διάλογο που αφορούσε την κοινωνιολογία και τις μεθόδους της όσον αφορά τον αθλητισμό (Hargreaves, & McDonald, 2000).

⁴ <https://issa1965.org/>, ανακτήθηκε 23/02/2022

Η ίδρυση και οι ενέργειες της επιτροπής στάθηκαν καταλυτικές για να αναπτυχθεί η έρευνα και η διδασκαλία του αθλητισμού σε σχολεία και πανεπιστήμια, να οργανωθούν για πρώτη φορά μεταπτυχιακά προγράμματα αφορώντα την κοινωνιολογία του αθλητισμού και να πραγματοποιηθούν έρευνες για τα αθλήματα, την αθλητική κουλτούρα, την κοινωνικοποίηση μέσω των αθλημάτων αλλά και τις παρεκκλίσεις και τα εκφυλιστικά φαινόμενα και την πολιτική οικονομία και την εμπορευματοποίηση του αθλητισμού (Παρασκευόπουλος, & Δρίτσας, 2017).

Στον Norbert Elias (Van Krieken, 2005), αποδίδεται η «θεωρία του σχηματισμού», η οποία είναι μια από τις σημαντικότερες παραδόσεις της κοινωνιολογίας του αθλητισμού που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επιστήμη της κοινωνιολογίας, με τις βασικές αρχές της να είναι διαμορφωμένες με βάση τη διαδικασία του εκπολιτισμού και της σύνδεσης των ανθρώπων με κοινωνικούς δεσμούς. Οι άξονες διαμόρφωσης της θεωρίας ήταν η «αθληματοποίηση», που δηλώνει την εμπορευματοποίηση και την αναγωγή του αθλητισμού σε επαγγελματικό επίπεδο, με αποτέλεσμα τα μελανά φαινόμενα του χουλιγκανισμού αλλά και τη σχέση αθλητισμού και παγκοσμιοποίησης, τονίζοντας το μοντέρνο αθλητισμό ως μια έννοια που συνδέεται με την πρόοδο του πολιτισμού και τον κατευνασμό των ανθρωπίνων παθών και της βίας που χαρακτηρίζει τις κοινωνίες. Πλέον ο αθλητισμός δεν αφορά μια ατομική, προσωπική υπόθεση αλλά ταυτίζεται με ολόκληρη την κοινωνία και το έθνος, αφού σε περιπτώσεις εθνικών και διεθνών αθλητικών οργανώσεων, με την κορωνίδα αυτών τους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι αθλητές δεν αγωνίζονται για τον εαυτό τους αλλά εκπροσωπώντας ολόκληρο το έθνος (Dunning, 2000).

Ο Henricks (2006), όσον αφορά τις κοινωνικές προεκτάσεις του αθλητισμού, υποστηρίζει ότι ο αθλητισμός αποτέλεσε το βασικό αρωγό για την απαλοιφή διακρίσεων που αφορούν το φύλο αλλά και την τάξη και τις εθνοτικές διαφορές. Σημειώνει βέβαια ότι αυτό συμβαίνει όταν οι αθλητές δεν εστιάζουν στην κιναισθητική και σωματική αριστεία τους, γιατί σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι λιγότερο πιθανό να αναπτύξουν προσωπική επίγνωση και ανάπτυξη. Αντίθετα, όταν προσπαθούν μόνο να επιτύχουν την αριστεία με κάθε τρόπο και στρέφουν την προσοχή τους μονάχα στο ρεκόρ, οι αθλητές χάνουν την ευκαιρία να αποκτήσουν κοινωνικές αρετές και εμποδίζεται η ανάπτυξη της ταξικής τους συνείδησης και αντίθετα έτσι, μέσω του αθλητισμού αναπαράγεται η καπιταλιστική τάξη με την επιθυμία απόκτησης μεγαλύτερου οικονομικού κέρδους και φήμης προβάλλοντας συχνά παράλληλα και σοβινιστικές διαθέσεις. Σε αυτές τις περιπτώσεις αντί οι αθλητές να ασχολούνται με τον αθλητισμό χρησιμοποιώντας τον ως μέσο αυτοέκφρασης και αυτοπραγμάτωσης, αντίθετα, οι ενέργειές τους οδηγούνται από τις «δυνάμεις» της αγοράς και από τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από τις επιδόσεις τους. Ως άμεσο αποτέλεσμα, τα θετικά αποτελέσματα του αθλητισμού χάνονται και αίρονται τα απελευθερωτικά αποτελέσματα της άθλησης, αφού ο αθλητής αλλοτριώνεται από το άθλημά του. Ο αθλητισμός επίσης συχνά χρησιμοποιείται για την προώθηση πολιτικών πεποιθήσεων ενθαρρύνοντας μάλιστα

σε πολλές περιπτώσεις κάποια πολιτική στρατηγική, όπως συνέβη και με τους Ολυμπιακούς Αγώνες κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η χρήση του αθλητισμού ως μέσο προώθησης της προοδευτικής κοινωνικής αλλαγής γίνεται συχνά ένα παράδοξο, όταν μεμονωμένοι αθλητές προωθούν αυτού του είδους τα πολιτικά ζητήματα και σε περιπτώσεις που οι αθλητές χρησιμοποιούν την ιδιότητά τους αλλά και τις επιδόσεις τους προωθώντας πολιτικές ιδέες τότε συχνά υπόκεινται σε κριτική και μπορεί να ωθηθούν στην περιθωριοποίηση. Σε τέτοιες περιπτώσεις, όταν οι αθλητές εντάσσονται σε ένα πολιτικό προσκήνιο εκδηλώνοντας φανερά την άποψή τους υποστηρίζοντας μία στρατηγική πολιτική είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν μία αντίδραση περιφρονητική από τους συνανθρώπους τους αλλά και τους συναθλητές τους.

Ο αθλητισμός βεβαίως μπορεί και πρέπει να αποτελέσει το «όχημα» για μία προοδευτική κοινωνική αλλαγή και μάλιστα μέσα στα πλαίσια του εκδημοκρατισμού της κοινωνίας και έχει εδραιωθεί στο μυαλό των ανθρώπων η πεποίθηση ότι ο αθλητισμός είναι πανανθρώπινο δικαίωμα. Ωστόσο ο αθλητισμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για την προώθηση μιας μεγαλύτερης συμμετοχικής δημοκρατίας, μέσω του μετασχηματισμού των κοινωνιών, προωθώντας την κοινωνική προσπάθεια, την πρωτοβουλία, τον εθελοντισμό, τις συλλογικές και όχι τις ατομικές αξίες, τον αυτοπροσδιορισμό των ανθρώπων και όλες εκείνες τις αρετές που προάγουν την υγιή κοινωνικοποίηση. Ο Henricks (2006), αξιοποιώντας την κλασική κοινωνιολογική θεωρία υποστηρίζει ότι ο αθλητισμός παράγει πολλές από τις ίδιες αξίες που προωθούσε ο Durkheim μέσα από την ηθική του κοινωνιολογία, δηλαδή την αυτοπειθαρχία, την επιμέλεια, την πειθαρχία στην εξουσία και τη συλλογική ευθύνη. Αυτό το όραμα του Durkheim για τον αθλητισμό μπορεί να μειώσει τις άνομες και βίαιες τάσεις που μπορεί να νιώθει κανείς στα πλαίσια της σύγχρονης κοινωνίας και οι αθλητικές δράσεις του ατόμου μπορούν να βοηθήσουν στην ενίσχυση του ολοκληρωμένου προσανατολισμού του όσον αφορά την εξίσωση των διαφορών ως προς το φύλο, τη φυλή, την κοινωνική τάξη, τη θρησκεία και άλλους τομείς που αποτελούν στοιχεία διαφοροποιά των ανθρώπων.

Οι Maguire, Jarvie, Bradley και Mansfield (2002), τονίζουν ότι, πράγματι, η ενασχόληση με αθλητικές δραστηριότητες αντικατοπτρίζει την έννοια της αλληλεγγύης του Durkheim, όπου αυτή χαρακτηρίζεται από τις αρετές της συνεργασίας, της συνοχής, της αμοιβαιότητας και του σεβασμού και είναι λογικό να προωθούνται τέτοιες αξίες μέσα στην ομαδική φύση του αθλητισμού. Αφού μάλιστα χρησιμοποιούνται ως αφετηρία από τον αθλητισμό να επεκτείνονται αυτές οι αξίες και προς την κοινωνία, προτείνεται λοιπόν μία συμμετοχική υπεράσπιση ενός μοντέλου ανθρώπινης ανάπτυξης που θα αντικαταστήσει το υπάρχον πλαίσιο της προσέγγισης του επιτεύγματος, δηλαδή του ρεκόρ στον αθλητισμό. Στο νέο μοντέλο, οι έννοιες της δικαιοσύνης, της ισότητας και του πολιτισμού θα είναι τα κύρια χαρακτηριστικά. Υποστηρίζεται δε, ότι είναι ευθύνη των αθλητικών κοινωνιολόγων να πρωτοστατήσουν σε μία τέτοια επανεμφάνιση του αθλητισμού και εκπληρώνοντας

το δικό τους ρόλο ως ερευνητές οφείλουν οι αθλητικοί κοινωνιολόγοι να εργαστούν για τη διαμόρφωση αυτού του πιο δημοκρατικού οράματος για τον αθλητισμό.

Το ιδανικό του Maguire συμμερίζεται εν μέρει ο Giulianotti (2005) ο οποίος «βλέπει» τον αθλητισμό ως ένα εργαλείο για την προώθηση και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Υποστηρίζει λοιπόν ότι ο αθλητισμός έχει εγγενώς ένα φιλελεύθερο δημοκρατικό πνεύμα και εστιάζει σε θέματα όπως είναι το υγιές παιχνίδι, «fairplay» και το «sportsmanship», δηλαδή την ιδιωτική πρωτοβουλία στον αθλητισμό. Ο ίδιος τονίζει ότι ο αθλητισμός αν και σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί πανάκεια για τα προβλήματα του κόσμου, εν τούτοις ενθαρρύνει την ανθρωπιστική προσέγγιση του αθλητισμού και αποτελεί έναν δείκτη των αναπτυσσόμενων χωρών που αφορούν την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αντιπροσωπεύουν τα πολιτιστικά στοιχεία των κρατών, με την αθλητική συμμετοχή να επιτρέπει τη διάδοση των ανθρωπιστικών μηνυμάτων και την εφαρμογή σύγχρονων πολιτικών πρωτοβουλιών για τον άνθρωπο.

Ο κοινωνικός ρόλος μάλιστα που μπορούν να διαδραματίσουν οι αθλητές, σε πάρα πολλές περιπτώσεις, έχει χαρακτηριστεί από τον Wasielewski (1991), ως εφάμιλλος των ακτιβιστών, λόγω των πράξεων στις οποίες και οι δύο εμπλέκονται. Αυτή η αντίληψη αντικατοπτρίστηκε με παρόμοιο τρόπο από πάρα πολλούς από τους αθλητές, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι η διαδικασία της ενασχόληση με τον αθλητισμό περιλαμβάνει πολλά όμοια χαρακτηριστικά με τη διαδικασία της προσπάθειας για κοινωνική αλλαγή, την οποία επιδιώκει ο ακτιβισμός. Στην πραγματικότητα πολλά από τα στοιχεία που έκαναν τους αθλητές να διαπρέψουν στον αθλητικό στίβο μοιάζουν με αυτά των ακτιβιστών, που τους ωθούν στην εθελοντική δράση, πρώτα από όλα μεταξύ αυτών των χαρακτηριστικών είναι η σημασία της πειθαρχίας, του ανθρωπισμού, της πειθαρχίας και του καθορισμού στόχων, επίσης ο προγραμματισμός, η καλλιέργεια δεξιοτήτων και δυνατοτήτων και η επιδίωξη του στόχου.

Μία άλλη αντιστοιχία που παρουσιάζεται μεταξύ του αθλητισμού και της κοινωνικής αλλαγής είναι η επιδίωξη της προόδου, αφού αν αναλογιστούμε ότι οι αθλητές καθοδηγούνται από το Ολυμπιακό σύνθημα «citius, altius, fortius», δηλαδή «γρηγορότερος, υψηλότερος και δυνατότερος» εκφράζοντας την έννοια των κοινωνικών αρετών και δεν μένουν ικανοποιημένοι με το να επαναπαύονται απλά στις δάφνες τους, αντίθετα προσπαθούν να επιτυγχάνουν μεγαλύτερες επιδόσεις, να θέτουν νέα προσωπικά ρεκόρ, να γίνονται καλύτεροι και να κερδίζουν περισσότερα πρωταθλήματα. Παράλληλα, αναζητώντας τρόπους για να γίνονται πιο αποτελεσματικοί και να διαπρέψουν στο άθλημα τους ενισχύουν την καινοτομία και την εφευρετικότητά τους, που είναι σημαντικά στοιχεία στον αθλητισμό. Καθώς οι αθλητές αναζητούν τρόπους βελτίωσης, για να το επιτύχουν αυτό, και μάλιστα στο βαθμό που αυτές οι αλλαγές θα οδηγήσουν σε σημαντικές βελτιώσεις, θα κατορθώσουν να ενισχύσουν την επίδοση, την απόδοση, την ασφάλεια και τις σχέσεις των αθλητών και είναι σωστό να ειπωθεί ότι η συνεχής τους λαχτάρα για πρόοδο και αλλαγή στον αθλητισμό αντανακλά την επιθυμία των αθλητών να βιώσουν μία

μεγαλύτερη ικανοποίηση και απόλαυση της αθλητικής τους δράσης. Ο αθλητισμός προωθεί και αντανakλά αρκετές διαστάσεις που έχουν να κάνουν με τις κοινωνικές αξίες του ανθρώπου και συνδέονται με τις προσπάθειες του για κοινωνική αλλαγή. Αυτές οι διαστάσεις αφορούν τη συνείδηση, την αξιοκρατία, την υπευθυνότητα του πολίτη και την αλληλεξάρτηση και αυτές δεν είναι οι μοναδικές διαστάσεις που μπορούν να συνδέσουν τον αθλητισμό με τον ακτιβισμό και δημιουργήσουν τις βάσεις για μία πιο ολοκληρωμένη ανάλυση της σύνδεσης που υπάρχει μεταξύ του αθλητισμού και των κοινωνικών αρετών (Benford, 2007).

Εικόνα 8. «Citiivs,

altiivs, fortivs», ανακτήθηκε 25/2/2022 από https://www.google.gr/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fmeallamatiia.gr%2Fcitivs-altiivs-fortivs-oi-olympiakoi-agon-es-se-krisi-koronaivou%2F&psig=AOvVaw1ni_8fjOGs-d-RPk4rtved&ust=1645870963745000&source=images&cd=vfe&ved=0CAsQjRxqFwoTCLiB1abRmvYCFQAAAAAdAAAAABAD

Η Κοινωνιολογία του αθλητισμού αφορά εκτός της δημιουργίας κοινωνικών αρετών και την πολιτική και διεθνή εξέλιξη και μετασχηματισμό των χαρακτηριστικών της πολιτικής κατάστασης. Υπάρχει λοιπόν συσχετισμός ανάμεσα στον αθλητισμό και την εθνικότητα και με αυτήν την έννοια ο αθλητισμός μπορεί να θεαθεί ως μία ευκαιρία για τη διαφύλαξη της ειρήνης και της ευημερίας των Εθνών. Αυτά τα θετικά απότοκα θα πραγματοποιούν χάρη στην άρση των ρατσιστικών διαθέσεων, της πατριαρχίας και των ιμπεριαλιστικών διαθέσεων των κρατών. Επίσης η διεθνοποίηση του αθλητισμού σε όλο σε όλα τα μήκη του κόσμου μπορεί να ιδωθεί σαν ένα κομμάτι στο οποίο συνεισφέρει με τη δημιουργία διεθνών στόχων. Από αυτήν την άποψη ο αθλητισμός είναι ένα κομμάτι της εθνικής κουλτούρας που έχει ιδιαίτερη σημασία και για την εξέλιξη των πολιτικών γεγονότων. Με άλλα λόγια αν δεχτούμε το γεγονός ότι ο αθλητισμός είναι ένα εξαιρετικά σημαντικό στοιχείο των κοινωνικών επιστημών τότε μπορεί να διαδραματίσει έναν εξαιρετικό ρόλο στη διαμόρφωση των

σχέσεων των ανθρώπων σε διαφορετικά γεωπολιτικά μήκη και πλάτη και μπορεί να συνεισφέρει στην πρόοδο και την εξέλιξη της διεθνούς κοινότητας. Είναι σημαντικό εδώ να αναγνωρίσουμε τη συνεισφορά των μεγάλων αθλητικών εκδηλώσεων και των Ολυμπιακών Αγώνων στην δημιουργία εθνικών σχέσεων, αφού οι αθλητικοί αγώνες μπορούν να συνεισφέρουν στην οικοδόμηση της υγιούς αλληλεπίδρασης των χωρών και στο σεβασμό και στην αναγνώριση των αντικειμενικών διαφορών μεταξύ των χωρών αλλά και στην αναγκαιότητα να υπάρχουν ενοχοποιητικά στοιχεία μεταξύ τους. Έτσι ακριβώς όλες αυτές οι διαστάσεις του αθλητισμού αφορούν τόσο την κοινωνική όσο και την πολιτική του υπόσταση και μπορούν να οδηγήσουν σε μία διεθνή εξέλιξη που θα συνεισφέρει στη δημιουργικότητα, την επίτευξη ισότητας, την ασφάλεια και τη διαφύλαξη της ειρήνης (Jowette, & Lavallee, 2007).

Η κοινωνιολογία του αθλητισμού έχει απασχολήσει τη διεθνή κοινότητα και μάλιστα ο Κόφι Αννάν έχει αναφέρει τα εξής:

«ο αθλητισμός είναι μία διεθνής γλώσσα και όταν λειτουργεί με το σωστό τρόπο μπορεί να ενώσει τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως φύλου, καταγωγής, κοινωνικού υποβάθρου και θρησκείας αλλά και οικονομικό- κοινωνικού status και όλοι ανεξαιρέτως μπορούν να συμμετέχουν στα αθλήματα ή να έχουν πρόσβαση στην αθλητική εκπαίδευση, γιατί τότε μόνο μπορούν οι άνθρωποι να εξελιχθούν με τον καλύτερο τρόπο και να διδαχτούν τα ιδανικά και τις αξίες της ομαδικής δουλειάς και της ανεκτικότητας. Γι' αυτό το λόγο ακριβώς τα Ηνωμένα Έθνη ενδιαφέρονται ολοένα και περισσότερο για τον αθλητισμό σε παγκόσμιο επίπεδο γιατί μπορεί να συνεισφέρει στην Ειρήνη και στην επίτευξη των διεθνών στόχων»⁵.

Είναι λοιπόν έκδηλη η πεποίθηση ότι η παγκοσμιοποίηση του αθλητισμού και η χρήση του σαν μία διεθνή πολιτισμική «γλώσσα» είναι συμβατή με την διεθνή εξέλιξη, η οποία στηρίζεται στη διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρά το γεγονός ότι ο αθλητισμός είναι αποδεκτός και υποστηρίζεται από την πλειονότητα των διεθνών κοινοτήτων λόγω των κοινωνικών και πολιτικών του χαρακτηριστικών, η άποψη αυτή συνιστά ενίσχυση των θεωρήσεων που αφορούν τον πολιτισμό και τα ανθρώπινα δικαιώματα και αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό αν δεχτούμε το γεγονός ότι οι αθλητικές εκδηλώσεις συχνά λαμβάνουν μέρος σε χώρες που έχουν γεωπολιτική και εθνική σημασία αλλά και οικονομική ισχύ (Scanlan, & Lewthwaite, 1986).

Η κοινωνική φύση του αθλητισμού διακρίνεται και από το γεγονός ότι επρόκειτο για μία μαζική δραστηριότητα των ανθρώπων που λαμβάνει πάρα πολλές μορφές με ποικίλες δράσεις, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές αλλά και λειτουργίες και προεκτάσεις διεθνείς, αφού οι άνθρωποι ενδιαφέρονται για τον αθλητισμό μαζικά και θα λέγαμε ότι γύρω από την έννοια του αθλητισμού συνεχώς εξελίσσεται μία πληθώρα δραστηριοτήτων και συναλλαγών, οικονομικών, κοινωνικών και εμπορικών

⁵ <https://www.kofiannanfoundation.org/foundation-news/kofi-annan-we-must-use-the-power-of-sport-as-an-agent-of-social-change/>, ανακτήθηκε 24/02/2022

κάτι που σημαίνει ότι ο αθλητισμός εκτός από σημαντικότατο κοινωνικό γεγονός αποτελεί και κομμάτι της οικονομίας μιας χώρας. Αναμφίβολα λοιπόν ο αθλητισμός κατέχει μεγάλη κοινωνική και οικονομική βαρύτητα παγκοσμίως και είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με κάθε τομέα που αφορά την τεχνολογική εξέλιξη, συγκεκριμένα τον εξοπλισμό, τα νέα υλικά, την υγεία των αθλητών, την αποκατάστασή τους και τα λοιπά (Chase, & Dummer, 1992).

Ο αθλητισμός χαρακτηρίζεται από διαφορετικά μοντέλα, όπως για παράδειγμα είναι το νεοφιλελεύθερο μοντέλο, το οποίο στηρίζεται στη λογική της αγοράς και αυτό σημαίνει ότι προσεγγίζει τον αθλητισμό κοινωνικά και πολιτικά αλλά με συντηρητικές πολιτικές. Το μοντέλο αυτό επικεντρώνεται περισσότερο στην κατανάλωση αθλητικών προϊόντων χρησιμοποιώντας τον αθλητή ως «προϊόν» μέσω του οποίου θα προωθηθούν διάφορα προϊόντα το νεοφιλελεύθερο μοντέλο άρα δεν αφορά το γνήσιο αθλητισμό αλλά έχει ως αυτοσκοπό το κέρδος και διενεργεί πρακτικές, οι οποίες στοχεύουν ακριβώς στην επίτευξη αυτού του κέρδους, μειώνοντας όμως τον κοινωνικό χαρακτήρα του αθλητισμού και αποκλείοντας πολλά στρώματα του πληθυσμού από την ενασχόληση με τον ερασιτεχνικό αθλητισμό. Το μοντέλο αυτό συνιστά την ιδιωτικοποίηση των αθλητικών υποδομών και παρέχει υπηρεσίες μονάχα έναντι πληρωμής στους πολίτες και στηρίζεται σε μία βάση ιδιωτικής, κρατικοδίκαρης επιχειρηματικότητας, με τις ενέργειες αυτές να οδηγούν σε απαξίωση κάθε υγιούς προσπάθειας στον αθλητικό χώρο. Συγκεκριμένα στη χώρα μας, το νεοφιλελεύθερο μοντέλο, όταν εφαρμόζεται στον αθλητισμό, έχει σαν αποτέλεσμα την αποστροφή της κοινωνικής συμμετοχής αλλά και των συλλογικών διαδικασιών και το οργανωμένο άθλημα ουσιαστικά καταλήγει να αφορά μόνο ελάχιστους αθλητές εφαρμόζοντας παράλληλα απαγορεύσεις και αποκλεισμούς. Από την άλλη, η εφαρμογή του κοινωνικού μοντέλου στον αθλητισμό στοχεύει στην ανθρωπιστική πλευρά του αθλητισμού στο κέντρο του οποίου βρίσκεται ο άνθρωπος και οι ανάγκες του και συγκεκριμένα οι ανάγκες του ανθρώπου για σωματική άσκηση και άθληση κάτι το οποίο θεωρείται αδιαμφισβήτητο. Η πηγή αυτής της ανάγκης βρίσκεται στις σύγχρονες δύσκολες συνθήκες της ζωής και συγκεκριμένα την οικονομική και εργασιακή πίεση του ανθρώπου, τον καταγιισμό των πληροφοριών αλλά και της έκρηξης των γνώσεων και των ποικίλων ρόλων που αναλαμβάνει ο άνθρωπος στην καθημερινότητά του στο σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον. Ο αθλητισμός βοηθάει τον άνθρωπο να κοινωνικοποιηθεί ορθά, να αναπτύξει και να προφυλάξει την υγεία του, να ψυχαγωγηθεί, να ανανεώσει τις ψυχικές του δυνάμεις και παράλληλα να ενισχύσει την παραγωγική του ικανότητα. Το κοινωνικό μοντέλο αφορμάται από την ανθρωποκεντρική αντίληψη ότι ο αθλητισμός πρέπει να είναι προσβάσιμος σε κάθε άνθρωπο χωρίς να γίνονται διακρίσεις και χωρίς να γίνονται αποκλεισμοί, να εφαρμόζονται οι κοινωνικές αρετές, όπως είναι η προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η αποτροπή της εμπορικής εκμετάλλευσης του αθλητισμού, η προαγωγή της ισότητας των φύλων και η χρήση του ως τρόπος γόνιμης ψυχαγωγίας, που θα αποφορτίζει τον εργαζόμενο από την καθημερινή πίεση. Το αθλητικό μοντέλο που στηρίζεται στο κοινωνικό μοντέλο στοχεύει στο να προάγει την ποιότητα ζωής του ανθρώπου αλλά και την ψυχική και σωματική του υγεία σε κάθε ηλικία και θα

διενεργείται σε ένα ασφαλές και συνεργατικό αθλητικό περιβάλλον, το οποίο θα χαρακτηρίζεται από ελευθερία και έλλειψη διακρίσεων, σεξιστικών διαθέσεων, ρατσιστικών διαθέσεων, εκφοβισμού αλλά και τη χρήσης αναβολικών, προάγοντας μόνο τις πανανθρώπινες ηθικές αξίες του ανθρώπου και τα ιδανικά επιδεικνύοντας σεβασμό στη διαφορετικότητα τους (Πατσαντάρας, 2013).

Όσον αφορά συγκεκριμένα τον αθλητισμό στη χώρα μας και κατά τη χρονική στιγμή μετά τη μεταπολίτευση έως και το 2004, περίοδο οργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα πυλώνας ήταν το νεοφιλελεύθερο σχέδιο με βασικά χαρακτηριστικά τον στείρο παραγοντισμό, την αδιαφάνεια στη διάθεση των οικονομικών πόρων, την έλλειψη ελέγχου και λογοδοσίας, την προχειρότητα στις κατασκευές αλλά και την ύπαρξη πελατειακής λογικής. Αυτό που αποτέλεσε τον πυλώνα της οικονομίας του αθλητισμού την περίοδο αυτή ήταν η χρηματοδότηση μεγάλων έργων που ήταν μία «βιτρίνα» μέσω οικονομικών αναθέσεων χωρίς κανέναν έλεγχο και κανέναν ορθολογικό σχεδιασμό όσον αφορά τη δημιουργία των αθλητικών υποδομών. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα τελικά οι ολυμπιακές εγκαταστάσεις και η οικονομική κρίση που ακολούθησε το 2008 να οδηγήσουν στην εγκατάλειψη και την ερήμωση τελικά των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων αφού λόγω της αδυναμίας συντήρησής τους δεν ήταν εφικτό να χρησιμοποιηθούν τελικά για αθλητικούς σκοπούς. Εκτός από τον τομέα των υποδομών εξίσου σημαντικά ζητήματα διαρθρωτικά απασχολούν τον αθλητισμό στη χώρα μας και συγκεκριμένα το σωματειακό αθλητισμό, ο οποίος οδηγείται στον κατακερματισμό και την αδυναμία επιβίωσης από τη στιγμή που δεν υπάρχει ορθός προγραμματισμός και αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης. Η αρνητική αυτή κατάσταση συναντάται και στον επαγγελματικό αθλητισμό, ο οποίος καταντάει τελικά ερασιτεχνικός αφού στοχεύει αποκλειστικά σε οικονομικά συμφέροντα, με την εμπορευματοποίηση του να αφορά περισσότερο τις προσπάθειες των εταιρειών στοιχηματισμού αλλά και το πολιτικό σύστημα της χώρας, το οποίο κατευθύνει τον αθλητισμό σε έναν ανελέητο ανταγωνισμό, σε μια ακραία χειραγώγηση και συμπεριφορές έκνομες⁶.

⁶ <https://government.gov.gr/schedio-anaptixis-gia-tin-elliniki-ikonomia/>, ανακτήθηκε 25/2/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΙΔΕΩΔΕΣ

3.1 Εννοιολογική προσέγγιση

Επιχειρώντας έναν ορισμό του αθλητικού ιδεώδους θα λέγαμε ότι αποτελεί «*το σύνολο των αρχών και των αξιών που έχουν αποδοθεί στον αθλητισμό*» από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό και έχουν ως αποτέλεσμα την προαγωγή του σε ένα μέσο άσκησης του σώματος, ενώ παράλληλα καλλιεργεί το πνεύμα και εξευγενίζει την ψυχή, δημιουργώντας παράλληλα υγιείς ανθρώπινες σχέσεις. Οι βασικές αρχές του ολυμπισμού θα μπορούσαμε να πούμε ότι επικεντρώνονται στα εξής, ο ολυμπισμός αποτελεί μία φιλοσοφία ζωής που ενισχύει τις ανθρώπινες αρετές, συνδυάζοντας αρμονικά τις αρετές του σώματος και της ψυχής, ενώ είναι αναμφισβήτητη και η σύνδεση του αθλητισμού με τις ηθικές αξίες και την παιδεία και προωθεί τη δημιουργία ενός ανθρωπιστικού τρόπου ζωής (Rose, & Spiegel, 2011).

Ο Ολυμπισμός αφορά τη συμμετοχή στους αγώνες και την επιθυμία άθλησης για τη χαρά της συμμετοχής, τη δύναμη της προσπάθειας, το σωστό πρότυπο μίμησης και την εκπαιδευτική αξία αυτού αλλά και την ανάγκη διαφύλαξης των οικουμενικών θεμελιωδών ηθικών αρχών. Ο Ολυμπισμός στοχεύει στο να θέσει τον αθλητισμό στην υπηρεσία της ανθρωπιστικής παιδείας και της ανάπτυξης του ανθρώπου, ενώ παράλληλα ενθαρρύνει τη δημιουργία και τη διασφάλιση της ειρήνης αλλά και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Σημαντικό χαρακτηριστικό του αθλητισμού είναι το γεγονός ότι αποτελεί ένα πανανθρώπινο δικαίωμα, αφού δίνει τη δυνατότητα σε κάθε άνθρωπο να αθλείται χωρίς να υπόκειται σε καμία διάκριση, διαμορφώνοντας κοινωνικές και ηθικές αρετές και συγκεκριμένα το σεβασμό τη φιλία, την αλληλεπίδραση, την αλληλεγγύη και βέβαια το «*εὐ αγωνίζεσθαι*», δηλαδή το τίμιο παιχνίδι. Οι αρχές του ολυμπισμού συγκεκριμένα μπορούν να διακριθούν στις ακόλουθες κατηγορίες,

§ στις ατομικές, που αφορούν την ανάπτυξη του σώματος και Πνεύματος του κάθε ανθρώπου αλλά και τον αυτοσεβασμό και τη δυνατότητα συμμετοχής σε κάθε αθλητική δραστηριότητα

§ τις κοινωνικές, αφού ενισχύει τον εθελοντισμό και την αυτοπειθαρχία αλλά και την αυτοπραγμάτωση μέσω της επιμονής και υπομονής, αλλά και της προσπάθειας για επίτευξη της καλύτερης επίδοσης, την ευεξία και την υγεία του ανθρώπου αλλά παράλληλα στοχεύει και στην προσπάθεια για την επίτευξη του στόχου (Doumas, 2007).

Οι ολυμπιακές αξίες δηλαδή εκτός από ατομικές είναι επίσης και κοινωνικές, αφού προάγουν τις αρετές της φιλίας, της ισότητας, του σεβασμού στη διαφορετικότητα,

της αλληλεπίδρασης, της αλληλεγγύης, της αδελφοσύνης αλλά και της παροχής ίσων ευκαιριών και της συμμετοχής στα αθλήματα μέσω των ομαδικών παιχνιδιών. Επίσης προάγονται η συντροφικότητα και ο αμοιβαίος σεβασμός αλλά και η ύπαρξη της δεοντολογίας. Επίσης, στο κοινωνικό επίπεδο συγκαταλέγονται και οι πολιτιστικές αξίες αλλά και ο πολιτιστικός χαρακτήρας του ολυμπισμού, που αφορά τις αξίες, τη δημιουργία υγιών διαπροσωπικών και διαπολιτισμικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων αλλά και την ισότητα στη συμμετοχή όλων των αθλητών, χωρίς να γίνονται διακρίσεις φυλής, θρησκείας, πολιτισμού, φύλου ή κοινωνικοοικονομικής κατάστασης.

Συγκεκριμένα οι σημαντικότερες 5 ολυμπιακές αξίες είναι οι ακόλουθες:

- η χαρά της προσπάθειας, δηλαδή το δίκαιο παιχνίδι
- ο σεβασμός προς τους άλλους συναθλητές
- η ισορροπία ανάμεσα στην ανάπτυξη σώματος και Πνεύματος
- και η αριστεία⁷.

⁷ <https://ioa.org.gr/to-olybiako-pnevma/?lang=el>, ανακτήθηκε 25/2/2022.

3.2 Ιστορική αναδρομή

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούσαν την μεγαλύτερη αθλητική γιορτή που τελούσαν οι αρχαίοι Έλληνες και πραγματοποιούνταν κάθε τέσσερα χρόνια στην Ολυμπία και επρόκειτο για μία γιορτή που ήταν αφιερωμένη στο Θεό Δία. Η καθιέρωση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα έγινε το 776 π.Χ. και ήταν σύμφωνη με τις παραδόσεις των αγώνων, οι οποίοι είχαν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της νίκης του Ταντάλου στις αρματοδρομίες με τον βασιλιά της Πίσας τον Οινόμαο. Κατά τη διάρκεια αυτών των αγώνων πήρε ως βραβείο το βασίλειο του Οινόμαου και για γυναίκα του την κόρη του βασιλιά Οινόμαου, την Ιπποδάμεια⁸.

Κάθε φορά που πλησίαζε η εποχή που θα γινόταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες κινούσαν από την Ολυμπία οι λεγόμενοι «σπονδοφόροι», οι οποίοι κατάγονταν από ευγενική γενιά πάντα, και μαζί με την ακολουθία τους ξεκινούσαν το μακρινό ταξίδι για να κηρύξουν στις ελληνικές πόλεις την «ιερή εκεχειρία», που αφορούσε την ανακωχή από πολεμικές προετοιμασίες και να καλέσουν τους πολίτες να συμμετέχουν στους Ολυμπιακούς Αγώνες αλλά και τους θεατές και τους ανθρώπους που θα ήταν οι «θεωροί» των επισήμων Ολυμπιακών Αγώνων, δηλαδή οι αντιπρόσωποι των διαφόρων πόλεων της Ελλάδας στην Ολυμπία που θα έπαιρναν μέρος στους αγώνες. Έτσι, αφού διαφύλατταν και ανακήρυσσαν την «ιερή εκεχειρία», που αποτελούσε ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά των Ολυμπιακών Αγώνων της αρχαιότητας, δηλαδή την Ειρήνη όλων των πόλεων που θα συμμετείχαν παρά τις ενδεχόμενες εχθροπραξίες τους, άρχιζαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες και σταματούσαν οι πόλεμοι. Άνθρωποι από κάθε μέρος της Ελλάδας μαζεύονταν για να παρακολουθήσουν τα αγωνίσματα και να λάβουν μέρος και η συμμετοχή στους Ολυμπιακούς Αγώνες δε σήμαινε μόνο συμμετοχή στα αγωνίσματα αλλά και σε άλλες εκδηλώσεις, αφού κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων πραγματοποιούνταν και πολλές καλλιτεχνικές επιδείξεις. Η διάρκεια των αγώνων ήταν πέντε μέρες και κατά τη διάρκεια αυτή επόπτευαν και διοργάνωναν τους αγώνες οι «Ελλανοδίκες». Δικαίωμα συμμετοχής στους Ολυμπιακούς Αγώνες είχαν μόνο ελεύθεροι Έλληνες πολίτες, αυτό σημαίνει ότι αποκλείονταν οι βάρβαροι, οι δούλοι και οι γυναίκες και μάλιστα στις γυναίκες απαγορευόταν ακόμη και να εισέλθουν στο στάδιο, με μοναδική εξαίρεση μία γυναίκα που κατόρθωσε να παρακολουθήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες και ήταν η Καλλιπάτειρα, μία Ροδίτισσα αρχόντισσα, η οποία ήταν μητέρα, αδελφή αλλά και κόρη ολυμπιονίκης και μάλιστα κατάφερε να εισέλθει στο χώρο, γιατί είχε ντυθεί με ανδρικά ρούχα⁹.

⁸ <http://www.fhw.gr/olympics/ancient/gr/106a.html>, ανακτήθηκε 13\3\2022

⁹ <https://www.wefit.gr/el/news/fitness/kallipatira-the-first-female-olympian-fan/>, ανακτήθηκε 13/2/2022

Η έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων, και τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους, περιελάμβανε μόνο το αγώνισμα της αρματοδρομίας, στη συνέχεια όμως και άλλα αγωνίσματα έρχονται να προστεθούν στα Ολυμπιακά αγωνίσματα, όπως ο δρόμος, το πένταθλο, ή πάλη, το ακόντιο, ο δίσκος αλλά και το άλμα εις μήκος. Αυτό σημαίνει ότι μία πλειονότητα αθλημάτων έρχεται να προστεθεί στους υπέρλαμπρους Ολυμπιακούς Αγώνες. Κατά την πρώτη ημέρα διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων οι αθλητές ήταν αυτοί οι οποίοι ορκίζονταν, προσφέροντας θυσία στο Θεό Δία και τις υπόλοιπες ημέρες διενέργειας των Ολυμπιακών Αγώνων αγωνίζονταν στα αθλήματα που ήταν η πάλη, ο δρόμος και το παγκράτιο. Πέραν των Ολυμπιακών Αγώνων πραγματοποιούνταν οι ιππικοί αγώνες και οι αρματοδρομίες που πραγματοποιούνταν στον υπόδρομο και μετά τη λήξη των αγωνισμάτων στεφάνωναν τους νικητές με τον «κοτίνο», ένα κλαδί ελιάς και τελούνταν θυσίες στους θεούς. Ο «κότινος», που αποτελούσε το έπαθλο των νικητών των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν ένα κλαδί από την ιερή αγριελιά και έπρεπε να κοπεί με χρυσό μαχαίρι από ένα αγόρι, το οποίο θα είχε και τους δύο γονείς του¹⁰.

Κάθε νικητής μπορούσε να χτίσει μέσα στην πόλη του το άγαλμα του και βεβαίως τα ονόματα των νικητών των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν αναγραφόμενα πάνω σε στήλες και είναι γνωστή η συνήθεια της αρχαιότητας η τιμή που περίμενε τους νικητές των Ολυμπιακών Αγώνων κατά την επιστροφή τους στην πόλη τους, το γεγονός ότι κατά την επιστροφή στις πόλεις τους προς τιμήν τους γκρέμιζαν ένα μέρος από τα τείχη. Η πρώτη ολυμπιάδα λοιπόν πραγματοποιήθηκε το 776 π.Χ. και η τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων γινόταν τακτικά μέχρι και το έτος 393 μετά Χριστόν, οπότε και πιστεύεται ότι απαγορεύθηκαν από τον αυτοκράτορα Θεοδοσίω Α' το 393, όμως υπάρχουν μαρτυρίες για την πραγματοποίηση των Αγώνων το 425 μ.Χ., εποχή βασιλείας του Θεοδοσίου Β' και γενικά ποτέ στον Θεοδοσιανό κώδικα δεν υπήρξε καταχώριση διατάγματος απαγόρευσης των Ολυμπιακών αγώνων, απλά εκδόθηκαν διατάγματα κατά του παγανισμού, γεγονός που επηρέασε άμεσα τους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι οποίοι τελούνταν προς τιμή του Ολυμπίου Διός¹¹.

¹⁰ <https://www.thebronze.gr/gr/ancient-greek-art/stefani-elias--kotinos-71>, ανακτήθηκε 13/03/2022

¹¹ <http://www.fhw.gr/olympics/ancient/gr/202f.html>, ανακτήθηκε 13/03/2022

3.3 Ολυμπισμός και προώθηση ειρήνης

Η Ολυμπιακή εκεχειρία πραγματοποιούνταν πριν από την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων και κατά τη διάρκεια της εκεχειρίας οι ελληνικές πόλεις σταματούσαν τις εχθροπραξίες για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο που διεξάγονταν οι αγώνες. Μάλιστα η Ολυμπιακή εκεχειρία ως θεσμός καθιερώθηκε για πρώτη φορά με την αναδιοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων κατά τον 8ο αιώνα πΧ από τους βασιλείς της Ηλείας, της Πίσσας και της Σπάρτης, τον Ίφιτο, τον Κλεισθένη και τον Λυκούργο. Οι τρεις αυτοί βασιλείς έκαναν συνθήκη ειρήνης με διαρκή ισχύ, που ονομάστηκε «Ιερή Εκεχειρία» με τον αρχικό στόχο να παύσουν οι πόλεμοι ανάμεσα στους λαούς της Πελοποννήσου, η συνθήκη όμως αυτή στην πραγματικότητα γινόταν σεβαστή από όλους τους Έλληνες πολίτες. Κατά την Ολυμπιακή Εκεχειρία λοιπόν οι εχθροπραξίες και οι πόλεμοι σταματούσαν, ώστε να πραγματοποιηθούν οι Ολυμπιακοί Αγώνες και μάλιστα η συνθήκη αυτή ήταν σεβαστή από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές (Reid, 2006).

Η αναγγελία της Ολυμπιακής Εκεχειρίας πραγματοποιούνταν σε όλο τον τότε γνωστό ελληνικό κόσμο και αφορούσε την υποχρέωση των πόλεων, οι οποίες θα συμμετείχαν στους ολυμπιακούς αγώνες, για παύση των εχθροπραξιών, με τις πόλεις και τους αθλητές τους να έχουν αποδεχτεί τις ιερές σπονδές, δηλαδή τις συνθήκες ειρήνευσης και έτσι να απέχουν από πολεμικές συγκρούσεις και επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων. Η χρονική περίοδος της Ολυμπιακής εκεχειρίας διαρκούσε συνήθως από ένα μήνα έως και τρεις μήνες, χρονικό διάστημα δηλαδή που ήταν απαραίτητο για τους αθλητές αλλά και τους επισκέπτες να μπορέσουν ανενόχλητοι να φτάσουν στο ιερό της Ολυμπίας και να μπορέσουν να παρευρεθούν και να παρακολουθήσουν τα αγωνίσματα των αγώνων αλλά επίσης να έχουν αρκετό χρονικό διάστημα για να επιστρέψουν και στις πόλεις τους με ασφάλεια, λόγω της εκεχειρίας. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες μπόρεσαν να αποκτήσουν μεγάλη φήμη μεταξύ των ελληνικών πόλεων και παράλληλα πολλές από τις πόλεις, όπως ήταν η περιοχή της Ηλείας, που βρισκόταν η Ολυμπία, να γνωρίσουν μεγάλη αύξηση του πληθυσμού αλλά και τεράστια πλούτη. Τα χαρακτηριστικά της Ολυμπιακής εκεχειρίας ήταν τα εξής, καταρχάς ήταν απαραίτητο να διατηρηθούν οι συνθήκες ειρήνης και να παύσουν οι εχθροπραξίες με το κράτος της Ηλείας να ανακηρύσσεται ουδέτερο και προσβάσιμο σε όλους τους Έλληνες του τότε Ελληνικού κόσμου. Η Ολυμπιακή Εκεχειρία επίσης εξασφάλιζε την ασφάλεια των αθλητών και των επισκεπτών από πόλεις οι οποίες βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση και μάλιστα απαγορεύονταν ρητά να υπάρχει στρατός και όπλα στα εδάφη της Ηλείας και σημαντικό είναι και το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της Ολυμπιακής εκεχειρίας δεν επιτρεπόταν να εκτελούνται θανατικές ποινές (Spraaij, 2012).

Η ιδέα άρα της Ολυμπιακής εκεχειρίας έχει συνδεθεί άμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες τόσο στην αρχαία όσο και στη σύγχρονη εποχή, αφού την παραμονή των Ολυμπιακών Αγώνων του 1992 ξεκίνησε και πάλι η προσπάθεια που πραγματοποιήθηκε στους σύγχρονους χρόνους, ώστε να αναβιώσει ο θεσμός της

Ολυμπιακής Εκεχειρίας και μάλιστα η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή έκανε ενέργειες για την τήρηση της Ολυμπιακής εκεχειρίας, με ενέργειες όπως το ότι επετράπη σε αθλητές από την πρώην Γιουγκοσλαβία να λάβουν μέρος στους αγώνες της Ολυμπιάδας που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη και μάλιστα αντίστοιχες πρωτοβουλίες εκεχειρίας πραγματοποιήθηκαν και κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων και του 1994 και του 1998 και του 2000, των θερινών και των χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων. Μάλιστα μία ακόμη προσπάθεια αναβίωσης της Ολυμπιακής Εκεχειρίας πραγματοποιήθηκε πάλι από την Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή, η οποία πρόσφατα με την ίδρυση του Διεθνούς Ιδρύματος Ολυμπιακής Εκεχειρίας και του Διεθνούς Κέντρου Ολυμπιακής Εκεχειρίας το οποίο συνεργάζεται πάντα με την ελληνική κυβέρνηση έφερε και πάλι στο προσκήνιο τη σημασία της Ολυμπιακής Εκεχειρίας. Επρόκειτο για διεθνείς μη κυβερνητικούς οργανισμούς, οι οποίοι έχουν έδρα την Αρχαία Ολυμπία και επιδιώκουν την αναβίωση της αρχαίας Ολυμπιακής Εκεχειρίας (Μοίρα, Μυλωνόπουλος, & Παπαρηγορίου, 2017).

Κάνοντας έναν εγχρονισμό του φαινομένου του Ολυμπισμού και της Ολυμπιακής Εκεχειρίας και αναγόμενοι στο έτος 2022, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί η συνάντηση που πραγματοποιήθηκε την παραμονή της τελετής αφής της Ολυμπιακής Φλόγας, που έγινε για χάρη των Ολυμπιακών χειμερινών Αγώνων «Πεκίνο 2022». Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση στην Ολυμπία για την υπογραφή της διακήρυξης της Ολυμπιακής Εκεχειρίας, κάτι που απέδειξε ακόμη μία φορά το σημαντικότερο ρόλο των Ολυμπιακών Αγώνων σαν ένα σύμβολο Ειρήνης και Ενότητας, με τη δήλωση να συνυπογράφεται και από τον πρόεδρο της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής Τόμας Μπαχ αλλά και από την πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου και άλλες πολλές εξέχουσες προσωπικότητες αποδεικνύοντας τη μεγάλη αξία που δίνεται στην Ολυμπιακή Εκεχειρία ακόμη και στις μέρες μας¹².

Σύμφωνα με τον Reid (2006), στη σύγχρονη εποχή που ταλανίζεται από πολέμους, εχθροπραξίες και ψυχοπολεμικές καταστάσεις, η Ολυμπιακή Εκεχειρία θα μπορούσε να λειτουργήσει σαν ένα ανεκτίμητο εργαλείο, προωθώντας την παγκόσμια ειρήνη αλλά και βοηθώντας την επικράτηση του διαλόγου και της ειρηνικής επίλυσης των διαφωνιών και αυτό θα μπορούσε να συμβεί καλώντας την ανθρωπότητα να σταματήσει να χρησιμοποιεί τα όπλα και να καταβάλει τις απαραίτητες ενέργειες για να καταστήσει εφικτή την ειρήνη, την ασφάλεια, την αμοιβαιότητα και στο σεβασμό προωθώντας τη συμφιλίωση των λαών. Η Ολυμπιακή Εκεχειρία είναι αυτή, η οποία καλεί τους λαούς να πάψουν να έχουν εχθροπραξίες μεταξύ τους κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων αρχικά αλλά και κατά τη μετέπειτα χρονική περίοδο κινητοποιώντας τους νέους όλου του κόσμου να διασφαλίσουν την ειρηνική συνύπαρξη, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία η Ολυμπιακή εκεχειρία περιορίζεται σε διάρκεια και έκταση είναι δυνατόν εν τούτοις να προσφέρει τα απαραίτητα σημεία και στοιχεία σύγκλισης που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μία

¹² <https://www.naftemporiki.gr/story/1790762/ypegrafi-stin-arxaia-olumpia-i-diakiruksi-tis-olumpiakis-ekexeirias>, ανακτήθηκε 13/03/2022

κοινή συναίνεση μεταξύ των χωρών, να δημιουργήσουν ένα «παράθυρο» ώστε να μπορέσει να αρχίσει ο διάλογος, να προσφέρουν μία ανακούφιση στον πληθυσμό που υποφέρει από τους συνεχείς πολέμους.

Καθόλου τυχαία δεν είναι η επιλογή του συμβόλου της Ολυμπιακής εκεχειρίας, που είναι το γνωστό περιστέρι της ειρήνης, με φόντο την παραδοσιακή Ολυμπιακή φλόγα που βρίσκεται πάνω από τα Ολυμπιακά δαχτυλίδια, με τη φλόγα να είναι φτιαγμένη με πολύχρωμα, ζωηρά χρώματα και στοιχεία, παραπέμποντας σε εκδηλώσεις μέσω των οποίων εορτάζεται το ανθρώπινο πνεύμα και η ασφάλεια. Τα στοιχεία αυτά συναποτελούν σύμβολα ειρηνικής συνύπαρξης και ιδιαίτερα οι πέντε Ολυμπιακοί κύκλοι που συμβολίζουν τις πέντε ηπείρους άρα και τους ανθρώπους που προέρχονται από κάθε φυλή του πλανήτη που όλοι μαζί τηρούν την Ολυμπιακή Εκεχειρία. Σύμφωνα μάλιστα με τα λεγόμενα του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών κ. Κόφι Ανάν:

«Τα Ολυμπιακά ιδεώδη είναι τα ιδεώδη που είναι ίδια με αυτά των Ηνωμένων Εθνών και αφορούν την παρουσία της ανοχής, της ισότητας, της ίσης μεταχείρισης και περισσότερο από όλα τα άλλα την παρουσία της ειρήνης».

Έτσι λοιπόν οι Ολυμπιακοί αγώνες με το συνδυασμό και την παρουσία των Ηνωμένων Εθνών μπορούν να αποτελέσουν μία ομάδα η οποία θα μπορέσει να επιφέρει την παγκόσμια ειρήνη. Είναι ένας αγώνας όμως ο οποίος δεν θα μπορέσει να κερδηθεί εύκολα, αφού η παρουσία των πολέμων, της μισαλλοδοξίας και η ένδεια συνεχίζουν ακόμη και σήμερα, την εποχή της τεχνολογικής προόδου, να υπάρχουν στη γη. Αυτό που πρέπει να γίνει είναι η αντίσταση να γίνει κατανοητή και εφικτή από όλους τους ανθρώπους, όπως ακριβώς και οι αθλητές αγωνίζονται μεταξύ τους για να μπορέσουν να κατακτήσουν ένα παγκόσμιο ρεκόρ αντίστοιχα και ο κάθε πολίτης του κόσμου πρέπει να παλέψει για τη διαφύλαξη της παγκόσμιας ειρήνης (Spraaij, 2012).

Σύμφωνα με τον Darnell (2012), ο οποίος έχει μελετήσει την ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων και της Ολυμπιακής Εκεχειρίας, είναι πραγματικότητα ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες, περισσότερο από κάθε άλλη αθλητική οργάνωση της αρχαιότητας, είχαν εξαιρετική αξία για την αρχαιότητα και μάλιστα η σημασία της συνεχίζει ακόμη και σήμερα να αποτελεί μία τεράστια κληρονομιά του αρχαίου Ελληνικού Πνεύματος προς τον κόσμο μας. Άλλωστε κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων η Ολυμπία, που ήταν η περιοχή τέλεσης των αγώνων αυτών ήταν ιερή και απαραβίαστη από όλους και μάλιστα οι Ολυμπιακοί Αγώνες στηριζόταν στην τήρηση αυστηρών κανόνων, κανόνες τους οποίους κανένας, ούτε πόλη ούτε αθλητής, θα μπορούσε ποτέ να παραβιάσει. Γεγονός, το οποίο ήταν εξαιρετικά σημαντικό είναι ότι κατά τη διάρκεια των αγωνισμάτων δεν ήταν τόσο σημαντική η κατάρριψη κάποιου ρεκόρ, δηλαδή η επίτευξη κάποιας επίδοσης και αποτελεί πραγματικότητα ότι έχουμε ελάχιστες πληροφορίες για τις επιδόσεις των αρχαίων αθλητών, αφού ο λόγος για τον οποίο οι αθλητές έπαιρναν μέρος στους

Ολυμπιακούς Αγώνες ήταν για να μπορέσουν να κερδίσουν τη δόξα και την τιμή που συνεπαγόταν την αναγνώρισή τους από τις πόλεις τους και από την Ελλάδα γενικότερα. Για αυτό δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι ιδανικότερο αγώνισμα από τους αρχαίους Έλληνες θεωρούνταν το πένταθλο, το οποίο αφορούσε την επίτευξη της άσκησης όλων των σωματικών ικανοτήτων των αγωνιζομένων. Βασικά στοιχεία του Ολυμπιακού ιδανικού είναι το γεγονός της θεμελίωσης του ιδανικού της ευγενούς άμιλλας, που αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί τη βάση της αγωγής και της παιδείας των νέων σε κάθε ελληνική πόλη στην αρχαιότητα περισσότερο αλλά και στη σύγχρονη εποχή. Η ευγενής άμιλλα αποτέλεσε το κυρίαρχο κίνητρο για την καλλιέργεια αλλά και την επίτευξη των δυνατοτήτων, σωματικών, ψυχικών και διανοητικών των αθλητών και των ανθρώπων και μάλιστα οι Έλληνες αποτέλεσαν τον πρώτο λαό που έθεσε ποτέ στην ιστορία ένα τόσο σημαντικό στόχο, που ήταν η μέγιστη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου σε μία ολοσχερή βάση, σώμα και ψυχή.

Με τα ακόλουθα λόγια περιγράφεται η σημασία και η σπουδαιότητα των Ολυμπιακών Αγώνων από τον ποιητή Πίνδαρο:

*«Όπως το νερό είναι το πολυτιμότερο από τα στοιχεία και όπως ο χρυσός προβάλλει σαν το πιο ακριβό ανάμεσα σε όλα τα αγαθά, και όπως, τέλος ο ήλιος φωτοβολεί περισσότερο από κάθε άστρο, έτσι και η Ολυμπία λάμπει σκιάζοντας κάθε άλλον αγώνα».*¹³

Παρά το γεγονός της αναγνώρισης της αξίας της Ολυμπιακής Εκεχειρίας εν τούτοις υπήρξαν και περιπτώσεις κατά τις οποίες η Εκεχειρία αυτή παραβιάστηκε κατά τη διάρκεια της αρχαιότητας. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το γεγονός ότι το 420 π.Χ. οι Σπαρτιάτες ήταν αυτοί οι οποίοι ποδοπάτησαν την Εκεχειρία, η οποία αρχικά διαρκούσε ένα μήνα και στη συνέχεια τέσσερις μήνες και συγκεκριμένα αφορούσε την περιοχή της Ήλιδας, αφού οπουδήποτε αλλού στην ελληνική επικράτεια διεξάγονταν πόλεμοι. Οι Σπαρτιάτες λοιπόν παραβιάζοντας την Εκεχειρία, εισβάλλουν στην Ήλιδα κατά τη διάρκεια της Ολυμπιακής Εκεχειρίας με τη συνοδεία χιλίων οπλιτών και καταλαμβάνουν την περιοχή. Επρόκειτο για μια απειλητική ενέργεια εναντίον των Ολυμπιακών Αγώνων και μία αθρόα παραβίαση της Ολυμπιακής Εκεχειρίας, με αποτέλεσμα η Ηλεία να απαγορεύσει στους Λακεδαιμονίους να εισέλθουν στο χώρο της Ολυμπίας, τον ιερό χώρο τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων και μάλιστα απαγόρευσαν και την διενέργεια θυσιών αλλά και τη συμμετοχή του στους αγώνες επιβάλλοντας παράλληλα στους Λακεδαιμονίους το πρόστιμο των 200.000 δραχμών, που ισοδυναμούσε σε 200 δραχμές για κάθε πολίτη, ο οποίος παραβίασε την Ολυμπιακή εκεχειρία. Απαγόρεψαν επίσης και τη συμμετοχή του στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ως αποτέλεσμα οι Σπαρτιάτες αρνούνται να καταβάλουν τη χρηματική ποινή και δεν λαμβάνουν μέρος στους Ολυμπιακούς Αγώνες (Loland, & Selliaas, 2009).

¹³ <http://odysseus.culture.gr/a/1/11/ga111.html>, ανακτήθηκε 17/04/2022

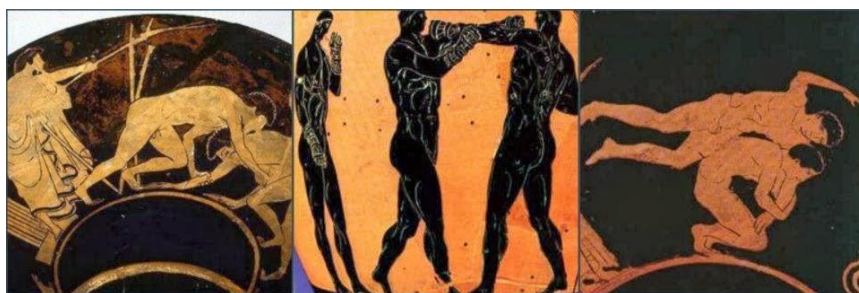
Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, παρά το γεγονός ότι ενίσχυαν την ειρήνη, εν τούτοις θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτέλεσαν ένα σημαντικότατο πεδίο στο οποίο ασκούνταν πολιτική προπαγάνδα αλλά και επιδεικνύονταν ο πλούτος των συμμετεχόντων (Berg, 2008). Συγκεκριμένα, η παρουσία αριστοκρατών, βασιλιάδων αλλά και τυράννων από τις Ελληνικές αποικίες της Σικελίας είχαν σαν αποτέλεσμα τη συνεχή επίδειξη και προβολή του πλούτου τους στους θεατές των Ολυμπιακών Αγώνων και μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις και η παρουσία των πολύτιμων αφιερωμάτων στην Ολυμπία, που προέρχονταν από τους πλούσιους ηγεμόνες της αρχαιότητας αποτελούσαν ένδειξη της οικονομικής τους δύναμης και ισχύος και τα αφιερώματα αυτά ήταν που αποτελούσαν την εξασφάλιση της παρουσίας και της προβολής τους μέσα στον χώρο των Πανελληνίων αγώνων που είχε απήχηση σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα το γεγονός ότι ο Αγησίλαος¹⁴ βασιλιάς της Σπάρτης, έφτασε στο σημείο να επηρεάσει τους ελλανοδίκες μέσω της πολιτικής του δύναμης στοχεύοντας να αποδεχτούν τον γιο του Αθηναίου Ευάλκου, ώστε να λάβει μέρος στο αγώνισμα του σταδίου παρά το γεγονός ότι η ηλικία του δεν συνήδε με την κατάλληλη ηλικία για να διαγωνιστεί.

¹⁴ Ξενοφώντας, Άπαντα 4, Ελληνικά 2, Ελληνικά, Δ', Ι,40.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

4.1. Μελέτες περιπτώσεων ολυμπιακού ιδεώδους και συνεισφορά στην παγκόσμια ειρήνη και αθλητών προτύπων

Το Ολυμπιακό ιδεώδες έχει εμπνεύσει τόσο τους αθλητές του παρελθόντος όσο τους και τους αθλητές της σύγχρονης εποχής και δεν είναι ανάγκη κάποιος να κατακτήσει την ανώτερη Ολυμπιακή διάκριση για να κατέχει το Ολυμπιακό ιδεώδες αλλά περισσότερο σημαντικό είναι να επιδείξει τις αρετές του Ολυμπιακού ιδεώδους, το οποίο συνεισφέρει τόσο στη δημιουργία υγιών αθλητικών προτύπων όσο και στη διαφύλαξη της παγκόσμιας ειρήνης. Είναι αναμφισβήτητο ότι η κοινωνική αλλαγή δεν συμβαίνει με άτομα που εργάζονται ανεξάρτητα το ένα με το άλλο και ενδιαφέρονται μόνο για την κατάκτηση της νίκης αλλά έχουν στο μυαλό τους πάντα τη διαφύλαξη της κοινωνικής δικαιοσύνης και της διαφύλαξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτού του είδους η κοινωνική αλλαγή προέρχεται μέσω της συνεργασίας και της δημιουργικής προσπάθειας πολλών ατόμων μεταξύ τους, έτσι λοιπόν και η επιτυχία στον αθλητισμό εξαρτάται από μία ομάδα ατόμων που εργάζονται μαζί για την επίτευξη των κοινών στόχων είτε επρόκειτο για ομάδα αθλητών, είτε ομάδα αθλητών και προπονητών ή ακόμη και υποστηρικτών προς έναν αθλητή. Βεβαίως, το να είναι κάποιος μέλος μιας ομάδας δεν εγγυάται αυτόματα την επίτευξη του άριστου αποτελέσματος αλλά εγγυάται την εξέλιξη και την πρόοδο του αθλητή και μπορεί να αυξήσει τις πιθανότητες του τόσο για την επίτευξη κάποιου ρεκόρ όσο και για την ανάπτυξη μιας μεγαλύτερης εκτίμησης και επιθυμίας για την επίτευξη του συλλογικού καλού (Backhouse, Patterson, & McKenna, 2012).

Εικόνα 9. «Παγκράτιο-

Ολυμπιακό ιδεώδες», ανακτήθηκε 17/04/2022 από https://www.neoastro.gr/2015/02/blog-post_51.html

Ο Τόμι Σμιθ, είναι ένα από τα πρόσωπα εκείνα τα οποία ανέπτυξαν τις αρετές του Ολυμπιακού ιδεώδους, όταν γύρισε την πλάτη στη σημαία για να διαμαρτυρηθεί για την ανεξέλεγκτη ανισότητα που υφίσταντο οι αφροαμερικανοί στις Ηνωμένες Πολιτείες. Επρόκειτο για έναν Αμερικανό, αθλητή στίβου αλλά και εξαιρετικό ακτιβιστή, ο οποίος κατά τη διάρκεια που του απενεμήθη το χρυσό μετάλλιο στην

Ολυμπιάδα του Μεξικό το 1968 για τη νίκη του στον αγώνα δρόμου 200 μ. ύψωσε το χέρι του σε σφιγμένη γροθιά, φορώντας ένα μαύρο γάντι, στεκόμενος σκυφτός και αμίλητος, συγκλονίζοντας την κοινή γνώμη. Το μαύρο γάντι συμβόλιζε τους αγώνες των αφροαμερικανών ενάντια στις ρατσιστικές συμπεριφορές και διαθέσεις.

Ο ίδιος αναφέρθηκε στον πόλεμο στο Ιράκ υποστηρίζοντας ότι:

«Νομίζω ότι αν “εκμεταλλευτείς” τα πάντα σημαίνει να είσαι αθλητής και κάθε φορά πράγμα που συνοδεύει, καλύπτει πολλά από το τι σημαίνει να είσαι ολοκληρωμένος άνθρωπος. Η ομάδα, για ένα, είναι ένα από τα πιο σημαντικά πράγματα που έχω μάθει παίζοντας»¹⁵

Τόνισε την αξία της ομαδικότητας λέγοντας ότι:

«πιστεύω ότι δεν υπάρχει ποτέ ούτε μία στιγμή στη ζωή ενός ανθρώπου που δεν θα χρειαστεί κάποια στιγμή να εργαστεί σαν ομάδα»

και υποστήριξε ότι πρέπει ένας άνθρωπος να είναι πρόθυμος να συνεργαστεί με ανθρώπους διαφορετικών φυλών και επίσης διαφορετικών πολιτισμών. Ακόμη και όσον αφορά τα άτομα με διαφορετικότητες είναι αυτονόητο ότι ο αθλητισμός διδάσκει την ανεκτικότητα και την αποδοχή κατά την άποψή του και σε άλλους τομείς εκτός από τον αθλητικό τομέα. Αυτό σημαίνει ότι δεν χρειάζεται να καταπιέζεται ένας άνθρωπος για να είναι κάποιος ανεκτικός, αλλά μπορεί απλά στην κοινωνική του συναναστροφή να αποφύγει έναν άνθρωπο, τον οποίο δε συμπαθεί, όμως ο αθλητισμός διδάσκει την ανοχή σε κάθε είδους διαφορετικότητα και δεν είναι εύκολο να αποφύγεις απλά τους συναθλητές. Πρέπει όμως κάποιος να συνεχίσει παράλα αυτά να παίζει σαν ομάδα και ο Smith έκανε μία ενδιαφέρουσα διαπίστωση, όταν αντιπαρέβαλε τον αθλητισμό με άλλες δράσεις της καθημερινής ζωής υποστηρίζοντας ότι σε αντίθεση με τις καθημερινές δραστηριότητες, όπου μπορεί κανείς να αποφύγει, να αγνοήσει ή να αδιαφορήσει για τους συνανθρώπους, του τα αθλήματα απαιτούν να υπάρχει αλληλεξάρτηση ενός ανθρώπου με τους άλλους ή έστω τουλάχιστον με τους συμπαίκτες, αφού η συμμετοχή στον αθλητισμό είναι που αναγκάζει τους ανθρώπους όχι μόνο να εξοικειωθούν με τους κανόνες του παιχνιδιού αλλά και να ενστερνίζονται τους διάφορους ρόλους που ανατίθενται σε κάθε άνθρωπο χωριστά.

Σύμφωνα με τον Mead (2015), το κύριο συστατικό του αθλητισμού είναι αυτό που εντόπισε στη διάκρισή του μεταξύ ατομικού και ομαδικού παιχνιδιού. Ο αθλητισμός, όπως και τα παιχνίδια, απαιτεί να έχει κανείς επίγνωση της αλληλεξάρτησης μεταξύ των παικτών. Επιπλέον, όπως προτείνει ο Mead, αυτός ο συλλογικός προσανατολισμός των συμμετεχόντων στο άθλημα, αντικαθιστά τις ατομικές παρορμήσεις κάποιου, υποστηρίζοντας ότι:

¹⁵ <https://twitter.com/analyttsmith34?lang=el>, ανακτήθηκε 21/03/2022

«Το παιδί πρέπει να έχει τη στάση όλων των άλλων που συμμετέχουν σε αυτό το παιχνίδι. Οι στάσεις των άλλων παικτών που ο συμμετέχων θα υιοθετήσει προϋποθέτει την οργάνωση σε ένα είδος ομάδας σαν μια μονάδα, και είναι αυτός ο οργανισμός που ελέγχει την αντίδραση του ατόμου».

Ο βαθμός στον οποίο ο αθλητισμός μπορεί να καλλιεργήσει μια ισχυρότερη συλλογική συνείδηση στην παρουσία διαφορετικών μερών και στάσεων και το γεγονός ότι οι άνθρωποι μοιράζονται αυτά τα διαφορετικά μέρη, οδηγούν τους ανθρώπους σε μια αίσθηση πληρότητας και νιώθουν συνδεδεμένοι και μπορούν να ενδυναμώνονται. Όταν όμως οι άνθρωποι είναι απομονωμένοι από κάθε δραστηριότητα και επιλέγουν να ζουν μόνοι τους και να απομονώνονται, τότε είναι που είναι πραγματικά δύσκολο να λειτουργήσουν ως μέρος μιας ομάδας και τμήμα της κοινωνίας. Και το ίδιο ισχύει τόσο για τους αθλητές όσο και για τους ακτιβιστές. Όποιος άνθρωπος δραστηριοποιείται σε κάτι δύσκολο, είτε είναι αθλητής σε μια ομάδα, είτε ακτιβιστής ή κάποιος που δραστηριοποιείται στον πολιτικό στίβο, για να μπορέσει να αποδώσει τα μέγιστα πρέπει να υποστηρίζεται από ομάδες ανθρώπων. Σε αυτό συνίσταται η δυσκολία του αθλητισμού και του ακτιβισμού παράλληλα, γιατί ένας άνθρωπος μόνος του δεν μπορεί να φέρει εις πέρας την αποστολή του και ειδικά όταν είναι κοινωνικής φύσεως και πρέπει να βρει τα κατάλληλα άτομα για να συνεργαστεί. Επίσης, εξετάζοντας τη σύνδεση μεταξύ αλληλεξάρτησης και αθλητισμού, ερευνάται παράλληλα και η έννοια της ομαδικής εργασίας, αφού η αλληλεξάρτηση συνεπάγεται πολλά περισσότερα από την απλή συνεργασία σε μια ομάδα για την επίτευξη συλλογικών στόχων· συνεπάγεται επίσης ένα επίπεδο εμπιστοσύνης των ατόμων στους άλλους για να βοηθήσει τον αθλητή ή τον απλό πολίτη να επιτύχει τους επιθυμητούς στόχους του. Αυτό είναι ένα σημαντικό σημείο που συχνά χάνεται, ιδιαίτερα στην υπερβολικά ατομικιστική δυτική κουλτούρα, όπου κυριαρχεί μια ατομιστική διάθεση και συχνά οι αθλητές όταν βρίσκονται σε καταστάσεις επιτυχίας, να παρακινούνται συχνά, αφού δεν το κάνουν αυτόβουλα, να εκφράσουν την ευγνωμοσύνη και την εκτίμησή τους στα άτομα που τους έχουν συμπαρασταθεί στον αγώνα τους και συνήθως ευχαριστούν τους συμπαίκτες τους, τους προπονητές, την οικογένειά τους αλλά και τους φιλάθλους και θαυμαστές τους (Dougherty, & Takacs, 2004).

Για να είναι επιτυχημένος ένας αθλητής απαιτείται η βοήθεια μιας ολόκληρης σειράς ατόμων, που εκτός των διαιτητών, προπονητών, στελεχών, φιλάθλων, οι αθλητές χρειάζονται πληρώματα εδάφους και συντηρητές για να διατηρούν τις επιφάνειες παιχνιδιού ασφαλείς και καθαρές, υπαλλήλους που θα κατασκευάσουν τα ρούχα και τον εξοπλισμό, υπαλλήλους κατασκευής των υλικοτεχνικών υποδομών, γυμναστήρια, πίστες, αρένες και στάδια, τους πωλητές εισιτηρίων και άλλους. Ομολογουμένως, λίγοι αθλητές αλλά και απλοί άνθρωποι αναλογίζονται την αλληλεξάρτηση του αθλητή αλλά και του αθλητισμού γενικότερα με άλλους, ανθρώπους, παράγοντες και όρους, ωστόσο, η συλλογική τους άγνοια δεν μετριάξει την άρρητη σύνδεση των αθλητών με όλους αυτούς τους φορείς αλλά και την αλληλεξάρτησή τους από τους

άλλους. Αυτή η έννοια της αλληλεξάρτησης είναι σίγουρα ένα άλλο πιθανό σημείο παρέμβασης για την προώθηση ενός μεγαλύτερου προοδευτικού προσανατολισμού μεταξύ των αθλητών. Αν οι αθλητές αναγνωρίζουν πώς η ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό εξαρτάται από τους εργαζόμενους σε όλο τον κόσμο, τότε αυτοί μπορεί να εμφανίζονται πιο πρόθυμοι να υποστηρίξουν εκστρατείες για δίκαιες συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένων του μισθού διαβίωσης, τα επιδόματα υγείας, τις ασφαλείς συνθήκες εργασίας, το δικαίωμα οργάνωσης και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και την ελευθερία από κάθε είδους εργασιακές διακρίσεις. Ομοίως, εάν οι αθλητές αναγνωρίζουν πώς επηρεάζονται άμεσα από το περιβάλλον και εξαρτώνται από αυτό, τότε μπορεί να είναι πιο πιθανό να υποστηρίξουν έμπρακτα τις προσπάθειες για την προστασία της γης και τη διασφάλιση της προστασίας και αναβάθμισης του περιβάλλοντος. Και τα δύο αυτά παραδείγματα υποδηλώνουν έναν προσανατολισμό του ενδιαφέροντος προς την αλληλεξάρτηση, προς την κατανόηση ότι ο μεμονωμένος αθλητής χρειάζεται άλλους ανθρώπους και άλλους πόρους για να μπορούν να συμμετέχουν σε αθλήματα (Schroeder, 2010).

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα και άλλων υποδειγματικών αθλητών στην ιστορία του αθλητισμού, των οποίων οι προσωπικότητες ήταν εκπληκτικές και επηρέασαν το παγκόσμιο στερέωμα, διάσημοι αθλητές που είναι πρότυπα αθλητικής ηθικής και ηθικής, όπως ο Eugenio Monti¹⁶, ο οποίος έμεινε στην ιστορία αν και έχασε τους Ολυμπιακούς Αγώνες αρκετές φορές, όμως απέδειξε έμπρακτα τις αρετές και αξίες του αθλητικού ιδεώδους, αφού σταμάτησε το έλκηθρό του και βοήθησε τους αντιπάλους τους, οι οποίοι είχαν ατύχημα, να αποκαταστήσουν τις ζημιές που είχαν υποστεί τα έλκηθρά τους και να μπορέσουν να συνεχίσουν τον αγώνα, με αποτέλεσμα, να μην να χάσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες αλλά να λάβει ένα μετάλλιο Pierre de Coubertin για το σύνολο της αθλητικής του συμπεριφοράς και του προτύπου που επέδειξε.

¹⁶ <https://olympics.com/en/athletes/eugenio-monti>, ανακτήθηκε 13/03/2022

Εικόνα 10. «Eugenio Monti»,

ανακτήθηκε 17/04/2022 από <https://www.coolandclean.ch/de/themen/fairplay/Zweimal-Gold-fu-r-die-Fairness>

Ανάλογο περιστατικό αθλητικού ιδεώδους και κοινωνικών αξιών επέδειξε το 2012, ο δρομέας της Κέννας, ο οποίος έφτασε πρώτος μπροστά στη γραμμή τερματισμού και σταμάτησε μπροστά από το χρονομετρητή, το όργανο του χρόνου στους αγώνες, χωρίς να αντιληφθεί ότι του έμεναν δέκα μέτρα πριν το τέλος του αγώνα, θεωρώντας ότι έχει ήδη τερματίσει και ήταν ευτυχής για τη νίκη του και παρά το γεγονός της αβλεψίας του, που θα μπορούσε εύκολα να εκμεταλλευτεί ένας άλλος αθλητής, εντούτοις ο Ισπανός συναθλητής του, ο οποίος ήταν δεύτερος, τον πλησίασε, επέστησε την προσοχή του στη γραμμή τερματισμού, δείχνοντάς του την αβλεψία του και βοηθώντας τον να ολοκληρώσει τον αγώνα και να κερδίσει τη νίκη, αν και θα μπορούσε να επωφεληθεί της κατάστασης, αποδεικνύοντας έμπρακτα ότι για τον ίδιο δεν ήταν το σημαντικότερο η νίκη αλλά η διατήρηση της αξιοπρέπειάς του.

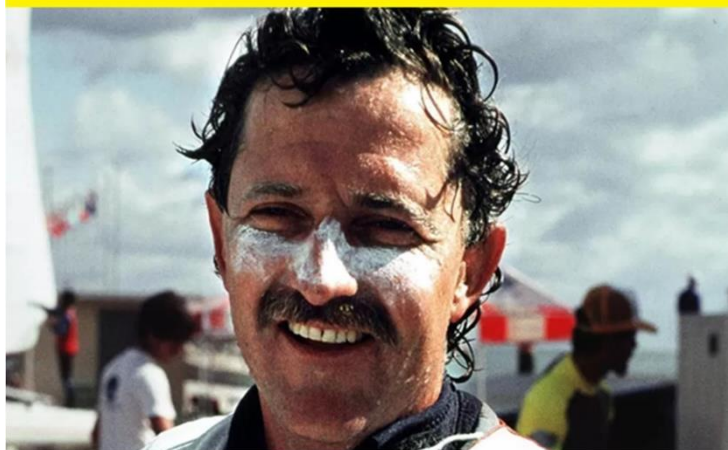
Άλλο ένα παράδειγμα αθλητή, ο οποίος έχει αποδείξει έμπρακτα τις αρετές του αθλητικού ιδεώδους ήταν και ο Λοράνς Λεμιέ το 1988 και συγκεκριμένα στις 24 Σεπτεμβρίου το 1988. Η ημέρα αυτή αποτέλεσε μία ημερομηνία κατά την οποία να μεν διεξήχθη αυτό που χαρακτηρίστηκε ως το πιο «βρώμικο» 100άρι των Ολυμπιακών Αγώνων, στο οποίο πρωταγωνίστησε ο Καναδός Μπεν Τζόνσον αλλά αφετέρου, την ίδια ημέρα του 1988 ένας ιστιοπλόος εγκαταλείπει την κούρσα, η οποία θα μπορούσε να του χαρίσει το μετάλλιο και ο λόγος ήταν ότι προσπάθησε να σώσει δύο συναθλητές του οι οποίοι κινδυνεύουν να πνιγούν. Ο άνθρωπος αυτός ήταν ο Λοράνς Λεμιέ, ο οποίος να μεν δεν κατάφερε να κατακτήσει μία Ολυμπιακή διάκριση αλλά με την πράξη του απέδειξε ότι τα ιδανικά του Ολυμπιακού ιδεώδους μπορούσαν να γίνουν πράξη και αυτά ήταν η ευγενής άμιλλα, η συναγωνισμός και η

φιλία. Ο Λοράνς Λεμιέ είναι ένας από τους 19 αθλητές, οι οποίοι έχουν τιμηθεί με την υπέρτατη διάκριση και συγκεκριμένα το βραβείο Πιερ ντε Κουμπερτέν, χωρίς να υπάρχει δίπλα από το όνομά του η λέξη «ολυμπιονίκης». Και όμως το όνομά του έχει παραμείνει αναλλοίωτο αποτελώντας ένα παράδειγμα ήθους και Ολυμπιακών αξιών. Συγκεκριμένα, το 1988 ο Λοράνς Λεμιέ ήταν ένας από τους κορυφαίους ιστιοπλόους του κόσμου και ικανός να κατακτήσει ένα μετάλλιο. Την 24η Σεπτεμβρίου 1988 κατά τη διάρκεια του θαλάσσιου στίβου διεξάγονται οι αγώνες Λεμιέ να είναι ανάμεσα στους πρώτους της κατηγορίας. Ο καιρός δεν προμηνυόταν καλός και μάλιστα οι αγώνες που πραγματοποιούνταν στη Νότια Κορέα ξεκινάνε με 4 μποφόρ αέρα, ο οποίος στη συνέχεια εξελίσσεται άμεσα σε μία θύελλα 8 μποφόρ. Ο Λεμιέ ναι μεν προηγείται αλλά εξαιτίας της κακής ορατότητας που επικρατούσε βρέθηκε στη 2η θέση του αγώνα ιστιοπλοΐας και αγωνιζόμενος να μπορέσει να φτάσει στον τερματισμό, έστω μεταξύ των τριών πρώτων, βλέπει σε απόσταση 20m από τον ίδιο ένα σκάφος το οποίο είχε αναποδογυρίσει με σημαία Σιγκαπούρης. Παρατηρεί λοιπόν ένα κεφάλι, το οποίο ήταν μέσα στη θάλασσα, να φαίνεται ότι επιπλέει και καταλαβαίνει ότι εξαιτίας του μεγάλου κύματος, το οποίο είχε δυσκολέψει και τον ίδιο, αναποδογύρισε το πλοίο της με τους συναθλητές του της Σιγκαπούρης, αφού δεν κατάφεραν να δουν την πορτοκαλί σηματοδούρα και αντιλαμβάνεται το ατύχημα. Σκέφτεται λοιπόν ότι ο εντοπισμός των ναυαγών θα ήταν μία εξαιρετικά δύσκολη υπόθεση γιατί εξαιτίας των κυμάτων το να μπορέσει να γίνει αντιληπτός ένας ναυαγός ήταν κάτι εξαιρετικά δύσκολο και μάλιστα κάθε δευτερόλεπτο ήταν κρίσιμο για το αν οι ναυαγοί θα πνίγονταν ή όχι. Λοιπόν μέσα σε ελάχιστα δευτερόλεπτα λαμβάνει την απόφαση, η οποία του στερεί το όνειρο του, δηλαδή να κατακτήσει ένα ολυμπιακό μετάλλιο, κατανοώντας ότι η κατάκτηση ενός Ολυμπιακού μεταλλίου δεν αξίζει τίποτα μπροστά στη διατήρηση μιας ανθρώπινης ζωής. Έτσι, οδηγώντας κατευθείαν το σκάφος του προς το μέρος των ιστιοπλόων από τη Σιγκαπούρη ο Λεμιέ καταφέρνει να τραβήξει από το νερό και να σώσει τους συναθλητές του από τους οποίους ο ένας ήταν πολύ βαριά τραυματισμένος και μάλιστα μένει δίπλα τους μέχρι να φτάσει το σκάφος της ασφάλειας των αγώνων και να μπορέσει να τους παραλάβει στην ασφάλεια. Στη συνέχεια επιστρέφει στον αγώνα προσπαθώντας να κερδίσει το χαμένο χρόνο αλλά η διάσωση των αθλητών της Σιγκαπούρης ήταν φυσικό και επόμενο να στοιχίσει στο Λεμιέ πολύτιμο χρόνο με αποτέλεσμα να τερματίσει την κούρσα 22ος χάνοντας ολοκληρωτικά το όνειρό του για ένα μετάλλιο.

LAWRENCE LEMIEUX

Ο ΑΘΛΗΤΗΣ ΠΟΥ ΔΙΕΣΩΣΕ ΤΟ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΙΔΕΩΔΕΣ

ΑΔΑΜΑΣΤΟΣ ΝΕΑ

Εικόνα 11. «Lawrence Lemieux, ο αθλητής που διέσωσε το Ολυμπιακό Ιδεώδες», ανακτήθηκε 17/04/2022 από https://athamastos.blogspot.com/2017/04/blog-post_22.html

Βεβαίως, η ανιδιοτελής του πράξη γίνεται ευρέως γνωστή και έτσι ο πρόεδρος της Διεθνούς Ολυμπιακής επιτροπής Χουάν Αντόνιο Σάμαρανκ του απονέμει το μετάλλιο του Pierre de Coubertin και μάλιστα ήταν ο πέμπτος αθλητής στον οποίο γινόταν αυτή η απονομή, που ισοδυναμεί με την αναγνώριση του φιλάθλου πνεύματος του Λορενς, της αυτοθυσίας και του θάρρους που επέδειξε αλλά και του συνόλου των αξιών του Ολυμπιακού ιδεώδους. Ο ίδιος ο Λεμιέ βέβαια δήλωσε ότι ακόμη κι αν μπορούσε να έχει κερδίσει το χρυσό μετάλλιο γυρνώντας το χρόνο πίσω και πάλι θα προσπαθούσε να σώσει τους συναθλητές του υποστηρίζοντας ότι:

«θα μπορούσα να είχα κερδίσει το χρυσό μετάλλιο, εάν όμως ο χρόνος γυρνούσε πίσω θα έκανα πάλι το ίδιο οι φίλαθλοι ακόμη μιλάνε για αυτήν την πράξη ενώ τα μετάλλια ξεχνιούνται»¹⁷.

Η Ναταλί Ντι Τουά είναι μια αθλήτρια που αποτελεί άλλη μία από τις περιπτώσεις αθλητών που έλαβαν μέρος στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνο, αποτελεί μια ανεκτίμητη παρουσία που ξεχώρισε. Η Ναταλί έχει νοτιοαφρικανική καταγωγή και είναι αθλήτρια κολύμβησης και μάλιστα ήταν σημαιοφόρος της χώρας της κατά την τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων. Η Ναταλι υπέστη ένα τροχαίο ατύχημα κατά το οποίο έχασε το αριστερό της πόδι και παρόλα αυτά βρήκε τη δύναμη να συνεχίσει αυτό που αγαπούσε περισσότερο από όλα, την ενασχόληση με τον αθλητισμό. Η αγάπη της για την άθληση ήταν πολύ μεγαλύτερη από τις οποίες

¹⁷ <https://www.kathimerini.gr/athletics/906154/o-athlitis-poy-diesose-to-olympiako-ideodes/>, ανακτήθηκε 28/03/2022

σωματικές ελλείψεις της και κατάφερε, και στα 10.000 μέτρα ανοιχτής θάλασσας με τη βοήθεια του τεχνητού άκρου το οποίο χρησιμοποιεί τα τελευταία 7 χρόνια, όχι απλά να τερματίσει αλλά μάλιστα τερμάτισε και στη 16η θέση μεταξύ των 24 συναγωνιστριών της και μετά τη λήξη του αγώνα δήλωσε ότι με τη συμμετοχή της αυτή θέλησε να αποδείξει ότι τα άτομα με ειδικές ικανότητες μπορούν να αποδεικνύουν την δύναμη που κρύβουν μέσα, που είναι η ανθρώπινη ψυχή. Άλλη μία περίπτωση ήταν αυτή του γερμανού αρσιβαρίστα Ματίας Στάινερ, ο οποίος κατάφερε να αναδειχθεί ολυμπιονίκης και μάλιστα τη στιγμή που του απονεμήθηκε το βραβείο ανέβηκε στο βήθρο με τη φωτογραφία της γυναίκας του, η οποία πέθανε σε τροχαίο δυστύχημα, δείχνοντας και πάλι τη δύναμη που κρύβει μέσα του ένας άνθρωπος αλλά και τη δυναμική που μπορεί ο αθλητισμός και το αθλητικό πνεύμα να προσφέρει στους αθλητές αποδεικνύοντας την έννοια του «αγωνίζεσθαι»¹⁸.

Εικόνα 12. «Η ακρωτηριασμένη Ντι Τουά γράφει ιστορία», ανακτήθηκε 17/04/2022 από http://rodonone.blogspot.com/2011/04/blog-post_10.html

Οι αθλητές οι οποίοι επιδεικνύουν στην πράξη τις αρετές του Ολυμπιακού ιδεώδους είναι και οι αθλητές των Παραολυμπιακών Αγώνων, οι οποίοι συχνά αποτελούν πρότυπα μίμησης και κοινωνικά πρότυπα, που καταφέρνουν να εμπνεύσουν το κοινωνικό σύνολο με τη συμπεριφορά τους. Συγκεκριμένα, οι αθλητές ανέκαθεν θεωρούνταν ως πρότυπα μίμησης και ινδάλματα για τους νέους λόγω του συνδυασμού της εξαιρετικά δυναμικής και φυσικά ελκυστικής τους προσωπικότητας, που αποτελεί πρότυπο μίμησης και μάθησης, η οποία είναι μια διαδικασία που συνεχώς εξελίσσεται και είναι διαδραστική και παράλληλα ευνοεί την υιοθέτηση των σωστών προτύπων συμπεριφοράς. Οι αθλητές συγκεκριμένα πρεσβεύουν για τους νέους υψηλά ιδανικά αλλά και γεννούν συναισθήματα, τα οποία πηγάζουν από την

¹⁸ <https://www.in.gr/2008/08/24/sports/oi-athlites-fainomena-oi-athlites-protypa-kai-oi-athlites-poy-sygkinisan-sto-pekino/>, ανακτήθηκε 13/03/2022

υγεία ενασχόληση με τον αθλητισμό και τα αθλητικά ιδεώδη, όπως είναι ο σεβασμός του αντιπάλου, ο σεβασμός της διαφορετικότητας και όλα εκείνα τα ιδανικά που μπορούν να προσφέρουν ένα θετικό αντίκτυπο τόσο στους ανθρώπους όσο και στην κοινωνία. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οι αθλητές των Παραολυμπιακών Αγώνων αποδεικνύουν καθημερινά ότι η προσπάθεια συχνά υπερβαίνει τα ανθρώπινα όρια, αφού οι αθλητές των Παραολυμπιακών Αγώνων γίνονται σύμβολα, αφού συναντούν πολύ περισσότερες δυσκολίες από τους αθλητές των Ολυμπιακών Αγώνων, με την έννοια ότι η αφετηρία της αθλητικής τους καριέρας αφορμάται από πολλές δυσκολίες λόγω και των σωματικών εμποδίων και ελλείψεων τους αλλά και των πνευματικών. Αναμφίβολα, η συμμετοχή σε ένα παγκόσμιο αθλητικό γεγονός συνεπάγεται αμέτρητες στιγμές πόνου, συγκίνησης, πνευματικής αστάθειας αλλά και συνεχούς προσπάθειας για την κατάκτηση των στόχων τους και οι αθλητές των Παραολυμπιακών Αγώνων αγωνίζονται όχι τόσο για τη δόξα, τις χορηγίες η και τα μετάλλια αλλά για να μπορέσουν να αποδείξουν και στον εαυτό τους αλλά και στην κοινωνία ότι αυτό που μετράει περισσότερο είναι η δύναμη της θέλησης που μπορεί να υπερिσχύσει των ελλείψεων του σώματος. Οι αθλητές των Παραολυμπιακών Αγώνων καταφέρνουν μέσα από τη συνεχή τους προσπάθεια να αποδεικνύουν ότι οι δυσκολίες δεν πρέπει να οδηγούν τους ανθρώπους στο να εγκαταλείπουν τα όνειρά τους αλλά θα πρέπει να τους κάνουν να αναγεννιούνται από τις στάχτες τους, να συνεχίζουν να αγωνίζονται, να υπερπηδούν κάθε εμπόδιο και να κατακτούν το υπέρτατο¹⁹.

Εικόνα 13. «Παραολυμπιακοί αγώνες», ανακτήθηκε 17/04/2022 από <https://paralympicgamesblog.wordpress.com/>

¹⁹ <https://www.greekteachers.gr/2012-09-08-18-31-35/>, ανακτήθηκε 28/03/2022

4.2. Μελέτες περιπτώσεων εκφυλισμού του ολυμπιακού ιδεώδους και χρήσης του για ιδιοτελείς σκοπούς

Αρκετές ωστόσο υπήρξαν και οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το Ολυμπιακό Ιδεώδες και οι ιδέες του Ολυμπισμού γενικότερα έχουν εκφυλιστεί και χαρακτηρίστηκαν από διακρίσεις και ιδιαίτερα των δυτικών κοινωνιών του 20ου αιώνα, που είχαν σαν αποτέλεσμα να αποκλειστούν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες αρκετοί αθλητές οι οποίοι είχαν το δικαίωμα συμμετοχής. Από την άλλη, έχει αποδειχθεί ότι στους Ολυμπιακούς Αγώνες υπήρξαν πάρα πολλές ενδείξεις κοινωνικών ανισοτήτων, συγκεκριμένα μία από τις πρώτες ομάδες οι οποίες διεκδίκησαν τη συμμετοχή τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες και την κατέκτησαν σταδιακά ήταν οι γυναίκες και η ιστορία έχει αποδείξει πάρα πολλά περιστατικά φυλετικών διακρίσεων με δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα να αποκαλύπτουν τα γεγονότα αυτά (Miller, & Rollnick, 2012).

Το πρώτο παράδειγμα αφορούσε το κίνημα των μαύρων στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και συγκεκριμένα το απαρτχάιντ της Νότιας Αφρικής, αφού εφαρμόστηκαν πάρα πολλές διακρίσεις ενάντια στους μαύρους αθλητές στις ΗΠΑ, παρά το γεγονός ότι ο Τζέσε Οουενς αποτέλεσε ένα μύθο για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Αποτέλεσμα όλων αυτών των αρνητικών διακρίσεων ήταν οι πράξεις διαμαρτυρίας για την περιθωριοποίηση και διάκριση, την οποία ανεχόταν το κίνημα των μαύρων. Όπως έχει ειπωθεί κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1968 που διενεργήθηκαν στο Μεξικό οι δύο πρώτοι νικητές στον αγώνα των 200 μέτρων ήταν μαύροι Αμερικάνοι και αποτέλεσε γεγονός που ήταν πρωτοφανές για τα Ολυμπιακά δεδομένα, αφού την ώρα που τους απονεμόταν τα μετάλλια και ακουγόταν ο εθνικός ύμνος των ΗΠΑ οι ίδιοι, για να μην αναγκαστούν να χαιρετήσουν την αμερικανική σημαία χαμήλωσαν το κεφάλι τους και αντίθετα ύψωσαν τη γαντοφορεμένη, μαύρη γροθιά τους, που αποτελούσε σύμβολο της μαύρης δύναμης. Ένα ίδιο περιστατικό συνέβη δύο μέρες αργότερα στους ίδιους Ολυμπιακούς Αγώνες, όπου οι τρεις, μαύροι νικητές και πάλι, των 400 μέτρων κρατούσαν το μαύρο μπερέ και ύψωναν επίσης τις γροθιές τους κατά την τελετή βράβευσης τους, μία κίνηση η οποία έλαβε μεγάλης απήχησης αφού οι Ολυμπιακοί Αγώνες αναμεταδιδόταν παγκόσμια μέσω της τηλεόρασης, εξ' ου και το γεγονός της μεγάλης ανταπόκρισης του κοινού απέναντί της, επηρεάζοντας τη στάση των ατόμων απέναντι στο απαρτχάιντ και τις διακρίσεις που εφίσταντο οι αφροαμερικανοί την εποχή εκείνη αλλά και διαχρονικά, αφού η διαφορετικότητα σπάνια αντιμετωπίζεται σαν κάτι αντικειμενικά ανομοιόμορφο και πάντα αντιμετωπίζεται με καχυποψία.

Εικόνα 14. «Μαύροι Πάνθηρες», ανακτήθηκε 17/04/2022 από <https://www.humbazine.gr/index.php/blog/lympiakoi-agones-mexikoy-ta-li-gotero-gnosta-vathra-ton-panthiron/>

Χαρακτηριστικό αποτελεί και το γεγονός ότι οι συμμετοχή της Νότιας Αφρικής στους Ολυμπιακούς Αγώνες γινόταν αποκλειστικά με την παρουσία λευκών ομάδων, κάτι το οποίο παραβίαζε την ηθική των Ολυμπιακών νόμων για ίση μεταχείριση όλων των αθλητών και το φαινόμενο αυτό οδήγησε σε αντιδράσεις, και μάλιστα εξαιτίας του γεγονότος ότι υπήρξαν συνεχείς αντιδράσεις κυρίως από τις αφρικανικές χώρες αποτέλεσμα ήταν ο αποκλεισμός της Νότιας Αφρικής από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1970 μέχρι και τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1992 (Gray, & Barney, 1990).

Δεν ήταν όμως μόνο αυτά τα περιστατικά κατά τα οποία οι αφρικανικές ομάδες ένωσαν τον αποκλεισμό από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, αφού οι αντιδράσεις κατά του νοτιοαφρικανικού καθεστώτος κορυφώθηκαν το 1976 στο Μόντρεαλ, κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων που πραγματοποιήθηκαν εκεί 35 αφρικανικές χώρες απείχαν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες καταγγέλλοντας το απαρχαίντ, το οποίο ίσχυε στις χώρες της Αφρικής. Η Νότια Αφρική είναι μία περίπτωση, η οποία αποδεικνύει ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες σε πάρα πολλές περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκαν σαν ένα πεδίο όπου εκδηλώθηκε η πολιτική διαμαρτυρία αλλά και η επιβολή κυρώσεων προς χώρες, παρά την ύπαρξη μιας φιλοσοφίας διεθνιστικής και φιλειρηνικής όσον αφορά τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Αποδεικνύεται το γεγονός ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες συνδέθηκαν στενά σε πάρα πολλές περιπτώσεις με τον εθνικισμό και μάλιστα χρησιμοποιήθηκαν για να ενισχύσουν το εθνικό γόητρο λόγω του αριθμού των νικών κάποιων χωρών που πραγματοποιήθηκαν σε Ολυμπιακούς Αγώνες ή μέσω της χρήσης των Αγώνων ως μέσο προπαγάνδας και του γεγονότος ότι είχαν μία παγκόσμια μετάδοση μέσω της τηλεόρασης (Paramio-Salcines, Babiak, & Walters, 2013).

Ένα ακόμη περιστατικό που αποδεικνύει τη χρήση των Ολυμπιακών Αγώνων για προπαγανδιστικούς και εθνικιστικούς λόγους ήταν η οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων από τη Γερμανία, που ήταν ο οικοδεσπότης των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων και μάλιστα κατά τη χρονική στιγμή της ανάθεσης των αγώνων η οργάνωση είχε αποδοθεί σε μία Δημοκρατική διακυβέρνηση αλλά μετά τις αλλεπάλληλες εκλογές είχε σαν αποτέλεσμα την ανακατάταξη των πολιτικών Δυνάμεων και την επέμβαση των επιχειρηματιών στα πολιτικά γεγονότα με αποτέλεσμα να ισχύει τελικά

στη Γερμανία μία διαφορετική πολιτική πραγματικότητα όταν παραδόθηκε η θέση του καγκελαρίου από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στον Άντολφ Χίτλερ και στο εθνικοσοσιαλιστικό γερμανικό εργατικό κόμμα. Αναμφίβολα γνωρίζουμε τις ιδέες του ναζιστικού κόμματος, που γεννούσε ένα αίσθημα δυσπιστίας και ανασφάλειας αλλά και μη τήρησης των αξιών και της ηθικής αλλά και της σωστής διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων με αποτέλεσμα την υπερίσχυση της θεωρίας της υπερφυλής των Αρίων αλλά και της ρατσιστικής αντιμετώπισης συγκεκριμένων ομάδων, παραβιάζοντας τόσο τα ανθρώπινα τους δικαιώματα όσο και την ίδια την Ολυμπιακή Ιδέα (Miah, & Garcia, 2012).

Η αντίδραση της ΔΟΕ ήταν άμεση στην περίπτωση που η μη Άρειοι αντιμετωπίστηκαν ναζιστικά από τους Γερμανούς στο χώρο του αθλητισμού και συγκεκριμένα όταν μέλη της γερμανικής Ολυμπιακής επιτροπής λαιδορήθηκαν από το ναζιστικό τύπο όταν δήλωσαν ότι η συνύπαρξη Γερμανών Αρείων αθλητών με τις άλλες φίλες ήταν μια αναγκαιότητα κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων το 1932 που πραγματοποιήθηκαν στο Λος Άντζελες. Η άνοδος των ναζί στην εξουσία είχε σαν αποτέλεσμα να αποκλειστούν αθλητές της πρώτης γραμμής, που ανήκαν σε εθνικές ομοσπονδίες και είχαν διακριθεί σε πάρα πολλά αθλήματα με τη μεγαλύτερη σύγκρουση να πραγματοποιείται όταν ο καγκελάριος Adolf Hitler αντικαθιστά τον πρόεδρο της οργανωτικής επιτροπής των αγώνων του Βερολίνου ο οποίος ήταν εβραϊκής καταγωγής με τη Γερμανό Υπουργό αθλητισμού με την αντίδραση της ΔΟΕ αρχικά να είναι σθεναρή απέναντι στον Αδόλφο Χίτλερ αναγκάζοντας τον να εγγυηθεί εγγράφως ότι θα τηρήσει την Ολυμπιακή Χάρτα και ότι θα αντιμετωπίσει ισότιμα και θα παράσχει ευκαιρίες προς όλους τους αθλητές, χωρίς διακρίσεις, σε αντίθετη περίπτωση θα άρουν την ανάθεση των Ολυμπιακών Αγώνων (Jones, & Adams, 2010).

Εικόνα 15. «Τζέσε

Όουενς», ανακτήθηκε 17/04/2022 από

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/55/Bundesarchiv_Bild_183-G00630%2C_Sommerolympiade%2C_Siegerehrung_Weitsprung.jpg

Αρκετά επίσης υπήρξαν τα περιστατικά κατά τα οποία οι αθλητές προσπάθησαν να κερδίσουν τη νίκη με δόλια μέσα, σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα είχαμε αθλητές στους αγώνες δρόμου οι οποίοι προσπάθησαν να ξεκινήσουν πρώτοι πριν το εναρκτήριο σύνθημα, ακόμη προσπάθησαν να σπρώξουν ή να εμποδίσουν τους συναθλητές τους να ξεκινήσουν τον αγώνα ώστε οι ίδιοι να λάβουν το προβάδισμα και υπήρξαν πολλές περιπτώσεις και σε άλλα αγωνίσματα, όπως στην πάλη και στην πυγμαχία, που πολλοί αθλητές προσπάθησαν να καταφύγουν σε απαγορευμένες λαβές και σε χτυπήματα αντικανονικά για να μπορέσουν να επικρατήσουν έναντι των αντιπάλων τους και να κερδίσουν τη νίκη. Έχουμε επίσης περιπτώσεις κατά τις οποίες η ηλικία των αθλητών καταγράφηκε ψευδώς για να μπορέσουν να λάβουν ένα πλεονέκτημα στους αγώνες που λάμβαναν μέρος και ας μην ξεχνάμε ότι το ντόπινγκ αποτελεί άλλο ένα σημαντικό εκφυλιστικό στοιχείο των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι αρχαίοι και οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες έχουν επίσης κατακριθεί για το γεγονός της υπέρ άθλησης, που αφορά την υπερβολική άθληση και εκγύμναση των αθλητών που δεν έχει ως αποτέλεσμα την ωφέλεια αλλά αντίθετα μπορεί να καταστεί ακόμη και επικίνδυνη για τη σωματική υγεία (Dawson, Downward, & Mills, 2014).

Κάνοντας μάλιστα έναν συγχρονισμό του φαινομένου σε σχέση με την επίτευξη των επιδόσεων της αρχαιότητας και το σκοπό της συμμετοχής στους Ολυμπιακούς Αγώνες, παρατηρούμε μια εξαιρετική διαφορά όσον αφορά το λόγο για τον οποίο αγωνίζονταν οι αθλητές. Συγκεκριμένα στην αρχαιότητα γινόταν για το στεφάνι ελιάς, για την τιμή και τη δόξα και βραβευόταν όλοι οι αθλητές ανεξαρτήτως της επίδοσης τους. Βεβαίως στη σύγχρονη εποχή τα βραβεία, οι τιμές και τα έπαθλα, είτε πρόκειται για οικονομικά είτε άλλου είδους, δίνονται μόνο στους νικητές και αυτό έχει ως άμεσο απότοκο να μην ενθαρρύνονται αλλά αντίθετα να μειώνεται η επιθυμία των υπολοίπων αθλητών, οι οποίοι είχαν αποτύχει στις αθλητικές διαδικασίες και συχνά δεν επιθυμούν να συμμετέχουν ξανά στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Μάλιστα σε πάρα πολλές περιπτώσεις η ύπαρξη σημαντικών εξωτερικών ανταμοιβών οδηγεί στη μείωση της εσωτερικής παρακίνησης των αθλητών για την επίτευξη κάποιου στόχου και το γεγονός ότι η εξωτερική παρακίνηση είναι σημαντικότερη από την εσωτερική έχει σαν αποτέλεσμα οι αθλητές να απομακρύνονται από την προσπάθειά τους γιατί δεν θέλουν να κερδίζουν τη δόξα και την τιμή αλλά το Οικονομικό έπαθλο. Αποτέλεσμα είναι να προσπαθούν συνεχώς να κερδίζουν τις ανώτερες επιδόσεις και να βγαίνουν πάντα πρώτοι με αποτέλεσμα συχνά να αποθαρρύνονται και να τους διακατέχει ο φόβος της αποτυχίας (Padayachee, 1997).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αναμφίβολα, η ύπαρξη του αθλητικού ιδεώδους αφορμάται από τα πρότυπα των Ολυμπιακών Αγώνων και στοχεύει στο να περιορίσει τη χρήση των ανήθικων και ανέντιμων τρόπων έτσι ώστε να κερδηθεί η νίκη αφού η νίκη, η οποία αποκτάται με απάτη δεν καταφέρνει να προσφέρει υπερηφάνεια και χαρά στον αθλητή. Είναι λοιπόν απαραίτητο η αθλητική δεοντολογία να αποτελεί ρυθμιστή της έννοιας της δικαιοσύνης και της συμπεριφοράς ενός αθλητή, η οποία θα καταφέρει να ρυθμίζει και τους κανόνες συμπεριφοράς αλλά και να γεννά ηθικές αρετές και αρχές.

Στην ενασχόληση με τον αθλητισμό η ύπαρξη του Ολυμπιακού ιδεώδους και των αθλητικών αρετών σημαίνει τον ειλικρινή συναγωνισμό που αφορμάται από ακεραιότητα, αλήθεια, συμμόρφωση με τους κανόνες και πειθαρχία αλλά και σεβασμό στον αντίπαλο και τη διαφορετικότητά του, συγκεκριμένα, η αθλητική συμπεριφορά πρέπει να διέπεται από αρχές, κανόνες και αξίες που θα οδηγούν όσους συμμετέχουν σε αθλητικούς αγώνες να μην εξαπατούν για την απόκτηση της νίκης, ούτε να χρησιμοποιούν παράνομες φαρμακευτικές ουσίες και τη χρήση της τεχνολογίας για να υπερέχουν σωματικά. Σημαίνει επίσης την επίδειξη μιας αξιοπρεπούς συμπεριφοράς, υγιούς αλληλεπίδρασης, φιλίας και πατριωτισμού και οι σχέσεις μεταξύ των συναθλητών θα πρέπει να διέπονται από αλληλεγγύη. Ειδικότερα, στα πλαίσια αυτά κινείται και η έννοια του «Fair play», δηλαδή το δίκαιο παιχνίδι, που κυριολεκτικά σημαίνει την «ειλικρινή νίκη» και έχει σχεδιαστεί ώστε να μπορεί να διαμορφώνει την αθλητική συμπεριφορά παρακολουθώντας και διατηρώντας τις ηθικές αρχές του παιχνιδιού θέτοντας τις πάνω από κάθε προσπάθεια και δίψα κέρδους και ματαιοδοξίας αλλά και τη χρήση αθέμιτων μέσων για να γίνει αυτό πράξη.

Ο αθλητισμός αποτελεί μία ατομική αλλά και κοινωνική αξία που αφορά όχι μόνο τα άτομα ως μεμονωμένες προσωπικότητες αλλά και ως μέλη μιας ευρύτερης κοινωνικής ομάδας, που αποτελεί ολόκληρο τον κόσμο και η σημασία του αθλητισμού δεν έγκειται μόνο στην διασφάλιση των αθλητικών αρετών και αξιών αλλά και στη διασφάλιση της ειρήνης. Άλλωστε όπως έχει ήδη αναπτυχθεί πρωθύστερα, η Ολυμπιακή Εκεχειρία αποτελούσε μία προσπάθεια τόσο του αρχαίου κόσμου έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η Ειρήνη και η Ομόνοια μεταξύ των λαών όσο και στη σύγχρονη εποχή, αφού ως ιδέα πρεσβεύει τη διαφύλαξη της Ειρήνης και την άρση των πολεμικών και συγκρουσιακών καταστάσεων. Αναμφίβολα, ο αθλητισμός έχει συνδράμει στην παγκόσμια Ομόνοια καλλιεργώντας αρετές αξίες και ιδανικά και προωθώντας την έννοια του συναγωνισμού, της αλληλεπίδρασης, της αλληλεγγύης και του σεβασμού της διαφορετικότητας των άλλων.

Η σημασία της ειρήνης άλλωστε ως πανανθρώπινο αγαθό και επιθυμία των κρατών είναι ένα από τα σημαντικότερα ζητούμενα και αφορά τόσο την εθνική όσο και την παγκόσμια ειρήνη και συγκεκριμένα σημαίνει την έλλειψη ταραχών και

συγκρούσεων που μπορεί να οδηγήσουν είτε σε έναν εμφύλιο σπαραγμό λόγω της παρουσίας διχόνοιας μεταξύ διαφορετικών πόλεων, είτε σε διεθνικές συγκρούσεις, γεγονός που αποτελεί στη σύγχρονη εποχή αδήριτη ανάγκη και πρέπει να ληφθούν υπόψη όλες οι παράμετροι που μπορούν να ενισχύσουν τη διαφύλαξη της Ειρήνης. Είναι βέβαιο ότι οι συζητήσεις που αφορούν την Ειρήνη, εθνική η παγκόσμια, περιστρέφονται γύρω από διάφορα κρίσιμα ερωτήματα που ξεετάζουν όχι τόσο την ιδανική μορφή της ειρήνης αλλά την αναγκαιότητα να αίρονται οι αφορμές του πολέμου, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιείται ως εργαλείο είτε ιμπεριαλιστικών διαθέσεων είτε πολιτικής πραγματισμού που σε κάθε περίπτωση ξεκίνα από τα συμφέροντα, τα οποία αφορμώνται από διάφορα κράτη.

Πρέπει να γίνει κατανοητή η αξία της Ειρήνης, γιατί αποτελεί μία αναγκαιότητα με την έννοια ότι στη σύγχρονη εποχή δεν αφορά μόνο την περίοδο ηρεμίας σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά θα πρέπει η Ειρήνη να ιδωθεί σαν μία ολοκληρωμένη εικόνα που αφορά όλες τις χώρες και σημαίνει τον ενεργό ατομικό και συλλογικό αυτοπροσδιορισμό και την χειραφέτηση των κρατών. Για να γίνει αυτό πραγματικότητα βεβαίως χρειάζεται μια συνεχής προσπάθεια για τη διατήρηση της και ενεργός συμμετοχή όλων των κρατών του κόσμου για να μπορέσει η επίτευξη της παγκόσμιας ειρήνης να γίνει μία πραγματικότητα και να μην είναι ανέφικτη.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ

Ελληνόγλωσση

Αντωνοπούλου, Μ. (1984). Η θεωρία της Ιστορίας στον Max Weber. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 52, 3-14.

Αυγερινός, Θ. (2007). Κοινωνιολογία του αθλητισμού.

Γκιόσος, Ι. (2000). Ολυμπιακή και αθλητική παιδεία.

Γκιόσος, Ι., Παπαδημητρίου, Δ. & Συναδινός, Π. (2000). Μεγάλες Διοργανώσεις: Η Περίπτωση των Ολυμπιακών Αγώνων.

Ελίας, Ν., & Ντάνινγκ, Έ. (1998). Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην εξέλιξη του πολιτισμού.

Καμπερίδου, Ε. (2008). Φύλο και αθλητισμός.

Μοίρα, Π., Μυλωνόπουλος, Δ. & Παπαγρηγορίου, Α. (2017). Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις του αθλητικού τουρισμού: Η συμμετοχή στα αθλητικά δρώμενα του Κλασικού Μαραθωνίου της Αθήνας 2016. *e-Journal of Science & Technology*, 12(2).

Παρασκευόπουλος, Δ. & Δρίτσας, Δ. (2017). Ο ρόλος των αθλητικών ΜΜΕ στην υποκίνηση της αθλητικής βίας.

Πατσαντάρας, Ν. (2013). Ο κοσμοπολιτισμός ως εναλλακτικό μοντέλο διερεύνησης αθλητικών-κοινωνικών ζητημάτων : Το παράδειγμα του Αθλητικού ανταγωνισμού. 4 ο Τακτικό Επιστημονικό Συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας. 12-14 Δεκεμβρίου, ΕΚΠΑ, Μαράσλειο Διδασκαλείο, με τίτλο : “ Κοινωνικές Ταυτότητες και Κοινωνική Συνοχή: Προκλήσεις και προοπτικές“. Πρακτικά : http://ikee.lib.auth.gr/record/266446/files/pdf_509-523

Πόγια, Α. & Κόσαρη, Α. (2012). Αθλητικός τουρισμός και αθλητικό μάρκετινγκ από τους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες έως την σύγχρονη στρατηγική ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού.

Σταμίρης, Γ. (1987). Κοινωνιολογία του αθλητισμού. *Αθήνα*, σ, 76-77.

Ξενόγλωσση

- Arweihller E. (1999). Olympic Idea as a means of Culture in the era of Globalization. *39th International session of the International Olympic Academy*, 1999, p. 55-7.
- Backhouse, S. H., Patterson, L. & McKenna, J. (2012). Achieving the Olympic ideal: Preventing doping in sport. *Performance Enhancement & Health*, 1(2), 83-85.
- Barash, D. P. & Webel, C. P. (2013). *Peace and conflict studies*. Sage.
- Barash, D. P. (2017). *Approaches to peace* (Vol. 199). Oxford University Press.
- Benford, R. D. (2007). The college sports reform movement: Reframing the “edutainment” industry. *The Sociological Quarterly*, 48(1), 1-28.
- Berg, C. (2008). Politics, not sport, is the purpose of the Olympic Games. *Institute of Public Affairs Review: A Quarterly Review of Politics and Public Affairs*, The, 60(3), 14-18.
- Bräuchler, B. (2003). Cyberidentities at war: religion, identity, and the Internet in the Moluccan conflict. *Indonesia*, (75), 123-151.
- Brewer, J. D. (2010). *Peace processes: A sociological approach*. Polity.
- Brewer, J. (2013). Sociology and peacebuilding. In *Routledge handbook of peacebuilding* (pp. 172-183). Routledge.
- Catalano, R. F., Haggerty, K. P., Oesterle, S., Fleming, C. B., & Hawkins, J. D. (2004). The importance of bonding to school for healthy development: Findings from the Social Development Research Group. *Journal of school health*, 74, 252-261.
- Chase, M. A. & Dummer, G. M. (1992). The role of sports as a social status determinant for children. *Research quarterly for exercise and sport*, 63(4), 418-424.
- Darnell, S. C. (2012). Olympism in action, Olympic hosting and the politics of ‘sport for development and peace’: Investigating the development discourses of Rio 2016. *Sport in Society*, 15(6), 869-887.
- Davis, L. R. & Harris, O. (2002). Race and ethnicity in US sports media. In *MediaSport* (pp. 168-170). Routledge.

- Dawson, P., Downward, P. & Mills, T. C. (2014). Olympic news and attitudes towards the Olympics: a compositional time-series analysis of how sentiment is affected by events. *Journal of Applied Statistics*, 41(6), 1307-1314.
- Diggins, J. P. (1999). *Thorstein Veblen: Theorist of the leisure class*. Princeton University Press.
- Dougherty, D. & Takacs, C. H. (2004). Team play: Heedful interrelating as the boundary for innovation. *Long range planning*, 37(6), 569-590.
- Doumas, A. (2007). Η αναβίωση του αρχαίου ελληνικού αθλητικού. *Ekklesiastikos Pharos*, 89(1), 195-213.
- Dunning E. (2000), Toward a sociological understanding of football hooliganism as a world phenomenon, *European Journal of Criminal Policy and Research* 8: 141-162.
- El Nokali, N. E., Bachman, H. J. & Votruba-Drzal, E. (2010). Parent involvement and children's academic and social development in elementary school. *Child development*, 81(3), 988-1005.
- Eyquem, M. T. (1966). *Pierre de Coubertin, lépopée olympique*. FeniXX.
- Fortna, V. P. (2018). *Peace time*. Princeton University Press.
- Galtung, J. (2005). AND PEACE RESEARCH. *Peace Studies: Critical Concepts in Political Science*, 1(3), 21.
- Galtung, J., Fischer, D. & Fischer, D. (2013). *Johan Galtung: Pioneer of peace research* (Vol. 5). New York: Springer.
- Gibbs, J. C. (2019). *Moral development and reality: Beyond the theories of Kohlberg, Hoffman, and Haidt*. Oxford University Press.
- Giulianotti, R. (2004). *Sport and modern social theorists*. Springer.
- Giulianotti, R. (2005). The sociability of sport: Scotland football supporters as interpreted through the sociology of Georg Simmel. *International Review for the Sociology of Sport*, 40(3), 289-306.
- Gray, W. & Barney, R. K. (1990). Devotion to whom?: German-American loyalty on the issue of participation in the 1936 Olympic Games. *Journal of Sport History*, 17(2), 214-231.
- Hargreaves, J. & McDonald, I. (2000). Cultural studies and the sociology of sport. *Handbook of sports studies*, 48-60.

- Henricks, T. S. (2006). *Play reconsidered: Sociological perspectives on human expression*. University of Illinois Press.
- Jones, E. & Adams, I. (2010). What if... Jesse Owens was white?. *The Sporting Image: What If?*, 275.
- Jowette, S. E. & Lavalley, D. E. (2007). *Social Psychology in Sport*. Human Kinetics.
- Linke, A. M. & Ruether, B. (2021). Weather, wheat, and war: Security implications of climate variability for conflict in Syria. *Journal of Peace Research*, 58(1), 114-131.
- Loland, S. & Selliaas, A. (2009). The Olympic Truce-the Ideal and the Reality. *OLYMPIC TRUCE*.
- Maguire, J. A., Jarvie, G., Bradley, J. & Mansfield, L. (2002). *Sport worlds: A sociological perspective*. Human Kinetics.
- Mannitz, S. (2017). The cultural dimension of peace: decentralisation and reconciliation in Indonesia.
- Mead, G. H. (2015). *Mind, self, and society: The definitive edition*. University of Chicago Press.
- Miah, A., & Garcia, B. (2012). *The Olympics: the basics*. Routledge.
- Miller, W. R. & Rollnick, S. (2012). *Motivational interviewing: Helping people change*. Guilford press.
- Novicow, J., Otis, S. H., & Ellwood, C. A. (1917). The mechanism and limits of human association: The foundations of a sociology of peace. *American Journal of Sociology*, 23(3), 289-349.
- Padayachee, T. (1997, March). Olympics or not, the bid makes a difference. In *Urban forum* (Vol. 8, No. 1, pp. 109-116). Springer Netherlands.
- Paramio-Salcines, J. L., Babiak, K., & Walters, G. (Eds.). (2013). *Routledge handbook of sport and corporate social responsibility*. London: Routledge.
- Reid, H. L. (2006). Olympic sport and its lessons for peace. *Journal of the Philosophy of Sport*, 33(2), 205-214.
- Richmond, O. P. (2005). *The transformation of peace* (Vol. 110). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Rose, A. K. & Spiegel, M. M. (2011). The Olympic effect. *The Economic Journal*, 121(553), 652-677.

- Scanlan, T. K. & Lewthwaite, R. (1986). Social psychological aspects of competition for male youth sport participants: IV. Predictors of enjoyment. *Journal of sport psychology*, 8(1).
- Schroeder, P. J. (2010). A Model for Assessing Organizational Culture in Intercollegiate Athletic Departments. *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics*.
- Shields, D. L. L. & Bredemeier, B. J. L. (1995). *Character development and physical activity*. Human Kinetics Publishers.
- Spaaij, R. (2012). Olympic rings of peace? The Olympic movement, peacemaking and intercultural understanding. *Sport in Society*, 15(6), 761-774.
- Sweeney, L. (2019). Status Quo Ante Bellum: The Irish Military Establishment, 1914. In *Irish Military Elites, Nation and Empire, 1870–1925* (pp. 141-171). Palgrave Macmillan, Cham.
- Thivet, D. (2008). Thomas Hobbes: a philosopher of war or peace?. *British Journal for the History of Philosophy*, 16(4), 701-721.
- Toohey, K., & Veal, A. J. (2007). *The Olympic Games: A social science perspective*. Cabi.
- Vallerand, R. J. (1997). Toward a hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation. In *Advances in experimental social psychology* (Vol. 29, pp. 271-360). Academic Press.
- Van Krieken, R. (2005). *Norbert Elias*. Routledge.
- Von Clausewitz, C. (2008). *On war*. Princeton University Press.
- Wasielwski, P. L. (1991). Not quite normal, but not really deviant: some notes on the comparison of elite athletes and women political activists.
- Webel, C. & Galtung, J. (Eds.). (2007). *Handbook of peace and conflict studies*. Routledge.

Υπερ-σύνδεσμοι

<https://unric.org/el/%CF%84%CE%B1-%CE%B7%CE%BD%CF%89%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B7%CE%BD%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1/>, ανακτήθηκε 22/12/2021

<https://www.economicsandpeace.org/research/#economics-of-peace>, ανακτήθηκε 23/12/2021

<https://olympictruce.org/>, ανακτήθηκε 21/02/2022

<https://issa1965.org/>, ανακτήθηκε 23/02/2022

<https://www.kofiannanfoundation.org/foundation-news/kofi-annan-we-must-use-the-power-of-sport-as-an-agent-of-social-change/>, ανακτήθηκε 24/02/2022

<https://government.gov.gr/schedio-anaptixis-gia-tin-elliniki-ikonomia/>, ανακτήθηκε 25/2/2022

<https://ioa.org.gr/to-olybiako-pnevma/?lang=el>, ανακτήθηκε 25/2/2022

<http://www.fhw.gr/olympics/ancient/gr/106a.html>, ανακτήθηκε 13\3\2022

<https://www.wefit.gr/el/news/fitness/kallipatira-the-first-female-olympian-fan/>, ανακτήθηκε 13/2/2022

<https://www.thebronze.gr/gr/ancient-greek-art/stefani-elias--kotinos-71>, ανακτήθηκε 13/03/2022

<http://www.fhw.gr/olympics/ancient/gr/202f.html>, ανακτήθηκε 13/03/2022

<https://www.naftemporiki.gr/story/1790762/ypegrafi-stin-arxaia-olumpia-i-diakiruktis-olumpiakis-ekexeirias>, ανακτήθηκε 13/03/2022

<https://olympics.com/en/athletes/eugenio-monti>, ανακτήθηκε 13/03/2022

<https://www.in.gr/2008/08/24/sports/oi-athlites-fainomena-oi-athlites-protypa-kai-oi-athlites-poy-sygkinisan-sto-pekino/>, ανακτήθηκε 13/03/2022

<https://twitter.com/analystsmith34?lang=el>, ανακτήθηκε 21/03/2022

<https://www.greekteachers.gr/2012-09-08-18-31-35/>, ανακτήθηκε 28/03/2022

<http://odysseus.culture.gr/a/1/11/ga111.html>, ανακτήθηκε 17/04/2022